

Lapilastria

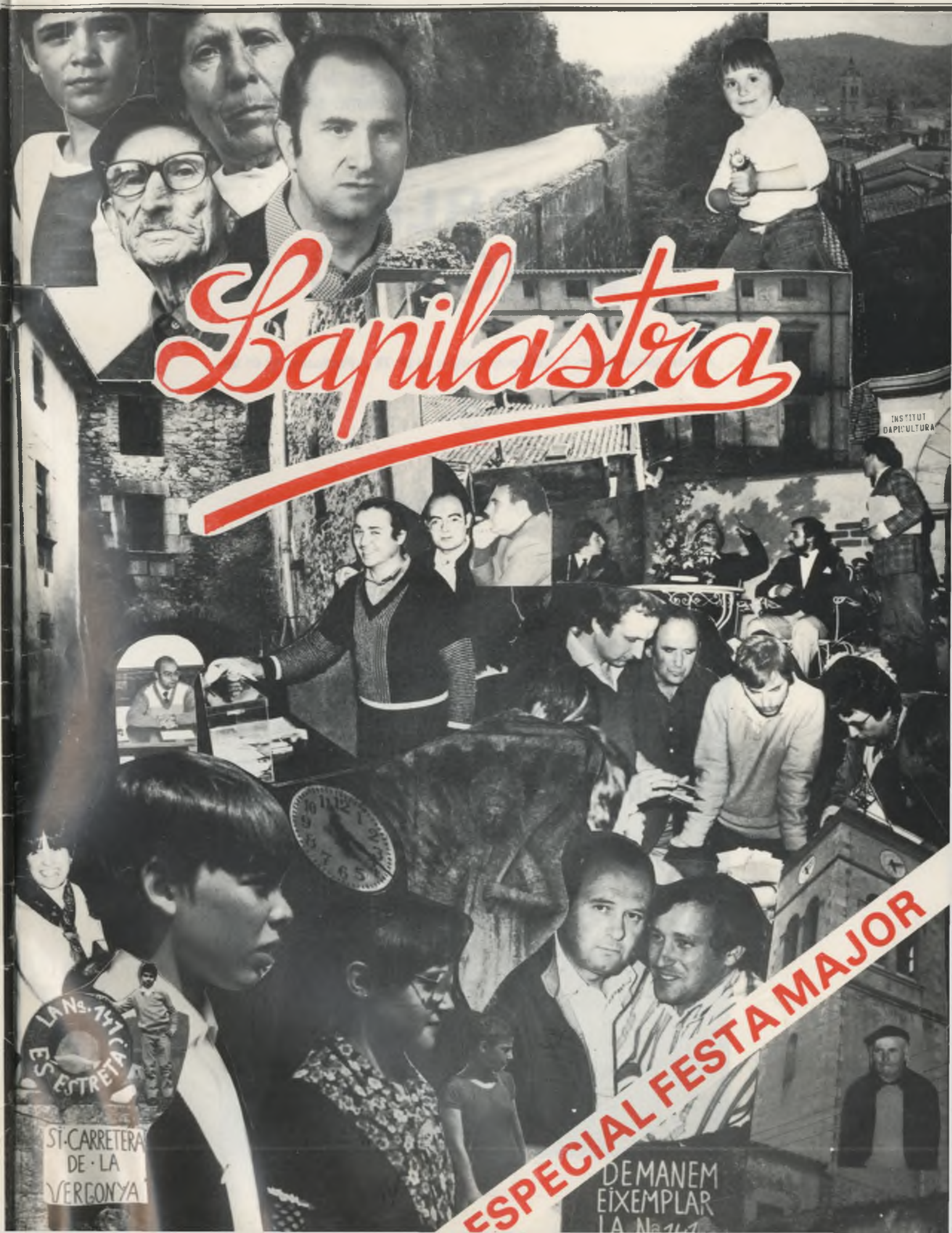
INSTITUT D'AGRICULTURA

ESPECIAL FESTA MAJOR

LA N.º 1971 ES ESTRETA

ST-CARRETERA DE LA VERGONYA

DE MANEM EIXEMPLAR LA N.º 1971

Si ha de comprar els seus mobles o desitja renovar la seva llar, recordi que encara avui comprarà al preu d'ahir, per pagar demà amb tota comoditat.

MOBLES BESCANÓ

Avgda. Generalíssim, 1. Telèfons: Botiga: 44 01 78 — Particular: 42 01 99

DESITJA A TOTHOM UNA BONA FESTA MAJOR!

Editorial

BESCANÓ, 10 d'Agost, diada de Sant Llorenç patró del nostre poble, FESTA MAJOR.

Bescanó es prepara per a la Festa Major. Els camps estan revoltats per la collita de les patates; les mongetes i el blat de moro encara verdegem. L'estiu minva lleugerament, "per la Mare de Déu d'Agost a les set és fa fosc", diu la dita popular.

La gent ja vé d'estiuejar a la costa. Pells brunes. Retrobament de les famílies i velles amistats.

Situem-nos a les festes majors d'antany. La FESTA MAJOR representava el sùmmun de les activitats. Lluïment o estrena dels millors vestits. Grossa endressa dins les cases, i una gran il·lusió al cor amb desig de disfrutar de tots els esdeveniments festius. Això era el comú denominador d'una Festa Major, 10, 15, 20 anys enrera.

A Bescanó, potser la que més, la Festa era esmeradament preparada i el poble l'esperava. Sabem que no corrien els mateixos temps ni mitjans d'ara. Estrenar un vestit, menjar certa mena de carn o peix, sentir una bona orquestra o veure un bon espectacle, tot això era privatiu de la Festa Major. "Es posava l'olla gran dins la petita", com es diu popularment.

I la Festa Major d'aquest any 1979? La panoràmica del nostre país ha canviat. La recent estrenada democràcia i el seu assentament provoquen caos: Crisi econòmica, terrorisme, enfrontaments polítics. Viure amb democràcia ens està resultant als espanyols molt novell, estem desentrenats. Es va viure massa temps vetats de pensar i de desenvolupar-se.

Bescanó està també visquent aquest pas. La Festa Major d'aquest any 1979 ha estat precedida de tots aquest aconteixements: Creacions o implantacions de partits polítics, campanya electoral, eleccions, Ajuntament democràtic...

Fem un breu anàlisi. Contemplem Bescanó des de la panoràmica de la Miquela o Sta. Anna. Mirem-lo, és bonic. Té forma de paella. Veiem un poble-ciutat, net, amb muntanya, camps de conreu, indústries, el riu Ter que li dona frescor... Començant per la Central Cadie, tot baixant, trobem el Barri de Can Ribas, ampliat ara pel Barri del Turó dels Cavalls, l'Arraval, que va minvant. Tot el mànec de la carretera, arreglat i ben il·luminat. Les cases cuidades, netes i còmodes. Ampliació amb el Barri del Patronat que en aquest temps és un pomell de flors. Col·legis nous. Un cementiri que és un jardí. Fa goig Bescanó.

Bescanó sempre ha estat mimat i cuidat. No ha resultat en va la tasca dels regidors anteriors que ho anaren portant a terme.

Ara parem-nos amb la gent, el seu cor, el seu seny, el seu treball. La gent és treballadora, sencilla, potser una mica tancada, però acollidora i afable. Estima lo seu, per haver-ho aconseguit amb el seu esforç i treball. Li agraden les festes i la comunicació que això representa.

Avui, potser portat pels aconteixements abans esmentats, Bescanó està actiu. Es pot dir que hi ha competència. Que ningú vol ser menys que l'altre. Grans, joves, petits i inclús potser gent que fins avui ha estat amorfa s'apunta a fer alguna activitat. La democràcia recentment estrenada s'ha notat. Suren les inquietuds i es desenvolupen. Començant pel Consistori, del que cal remarcar l'interès i treball que posa en la seva tasca; l'Associació de Pares de Família, d'arrelament antic i amb molta activitat actualment; 3 equips de futbol; 3 colles sardanistes; un Poliesportiu; una revista; 2 grups de Teatre; Play-Back; esports diversos, etc...

Viu Bescanó d'aquesta forma la democràcia recent estrenada? Cal que entenguem bé la democràcia, que no ens precipitem. Es fa difícil d'assimilar el seu significat; quan per tot arreu es contradiu. Hi ha el perill de que per fer valer una opinió o criteri propi, es trepitgin els dels demés.

Si respectem l'opinió dels altres, si l'esforç, la bona voluntat i el sentit comú no ens manquen, de segur que Bescanó viurà democràticament.

No obstant, això no ha de ser obstacle perquè la Festa Major d'aquest any 1979 sigui una festa agermanada, festiva i alegre com sempre ha estat.

Endavant, organitzadors.

FELIÇ FESTA A TOTHOM!!

LAPILASTRA

revista mensual de Bescanó

CONSELL DE REDACCIÓ:

Angelina Casadevall, Josep Boada, Joan Vivó, Joan M. Viader, Dolors Vilert, Pere Magrià, Francesc Frigolé, Imma Clos, Assumpció Vivó.

HI COL·LABOREN:

Jaume Casademont, Josep Palou, Ernest Planagumà, Associació Alba Bescanonesa, Lluís Vigué, M^a. Carme Domènech Puig, Pere Codina, Lluís Simon, Josep Fusés, Dolors Vilamitjana, Àngel Latorre, M. Gispert-Saüch i Viader, Àngel Bonet.

PORTADA: P. Magrià.

Agost. 1979. Any 1, n.º 4

Imprimeix: Pagès, impremta -Anglès

Dipòsit legal GI. 315-79

SUMARI

Editorial, pag. 3

L'Ajuntament, pàg. 4

Notícies i Comentaris, pàg. 5

Croniques des del Senat, pàg. 6

L'Entrevista, pàgs. 8 i 9

Impressions d'un viatge a la República

Socialista de Rumania, pàgs. 10 i 11

El meu primer article, pàg. 12

El Puig d'en Cendra, pàg. 14

Programa de la Festa Major, pàg. 18

Festa Major, pàgs. 16 i 17

Lliçons de català, poesies, pàg. 18

Cultura, pàg. 20

Esports, pàg. 21

La cabra pels seus pecats porta els genolls pelats, pàg. 22

Viure Natural, pàg. 24

Temps Lliure, pàg. 25

El crematori Romà, pàg. 26

Nacionalisme i Separatisme, pàg. 28

La Bústia de Lapilastra, pàg. 29

Passatemps, pàg. 30

Racones de Bescanó, pàg. 31

LAPILASTRA no es fa responsable de les opinions dels seus col·laboradors.

INFORMACIÓ MUNICIPAL

D'ençà del darrer número de LAPILASTRA l'Ajuntament ha celebrat tres sessions, s'entenen del Ple: l'ordinària del 29 de juny i dues extraordinàries, amb dates 10 i 13 de juliol. A part, cada divendres, tenen lloc les de la Comissió Permanent on, essencialment, es despatxen llicències d'obres, s'aproven factures i es tramiten assumptes meraments ordinaris.

El resum de l'Ordre del Dia i acords de les sessions de Ple, foren: A l'Ordinària de juny: Deixar pendent de contactes amb l'Empresa, l'aprovació definitiva d'Estudi de Detall de la Zona Esportiva d'Estanyol Park.

Oferiment, en principi, de l'edifici de l'actual Escola de Pàrvuls, a fi que el Ministeri de Sanitat i Assistència Social hi instal·li una Guarderia Infantil.

Informar favorablement l'instal·lació d'un taller de manipulats de poliester a Vilanna a favor de Joan Pedrosa Morales.

El mateix, per l'instal·lació d'un taller de "trascanat de fil" a Maria Casellas Rubirola, al Carrer Joan Vilanova, nº 4.

Cedir el camp de futbol a la Societat de Caçadors i Pescadors per celebrar-hi la seva festa anyal el dia 1 de juliol.

Autoritzar a l'Unió Popular Bescanonina per a utilitzar la paret del Cinema Unió (Façana del Carrer de Dalt) per unes pintures de caire cultural.

La sessió extraordinària del dia 10 tingué com a únic objecte recuperar legalment l'ocupació del Cinema Unió, que per contracte antic entre la S.A. Gróber i l'Associació de Caps de Família, venen detentant aquests fins el dia 13 d'octubre d'enguany. Al mateix temps s'acorda nomenar una Comissió per a redactar el plec de condicions pel futur arrendament o cessió de dits locals en forma legal, com correspon a una Entitat pública que és l'actual propietari.

El dia 13, es celebrà una altra extraordinària, on els assumptes foren: Aprovar inicialment l'integració d'aquest Municipi a la Mancomunitat voluntària intermunicipal Ter-Brugent per a desenvolupar diversos serveis col·lectius entre els Ajuntaments que la formen.

Acordar remetre a la Comissió Provincial d'Urbanisme, l'expedient tramitat a sol·licitud d'Àngel Nogué, per l'explotació de greses volcàniques a La Murtra d'Estanyol, perquè, d'acord amb la vigent normativa urbanística, es pronunciï sobre la matèria.

S'aprova el plec de condicions que servirà per la contractació d'una família com a conserges i encarregats de la neteja de les noves Escoles Nacionals.

S'aprova definitivament l'Estudi de Detall Estanyol Park, de reforma de la zona esportiva.

Finalment s'aprova la nova llista de vies públiques de Bescanó que quedaren així:

Nom actual:

Plaza de España
Plaza General Mola
Calle Generalísimo
Calle José Antonio
Calle Calvo Sotelo
C/. División Navarra

Nom aprovat:

Plaça d'Espanya
Plaça Joan Maragall
Carrer Major
Carrer de Dalt
Carrer del Ter
Carrer Dr. Sobrequés.

Un dels carrers més importants i que ben aviat canviarà de nom. Ja era hora!
Foto: MAGRIA

Al mateix temps s'assenyalen noms nous per les vies que consten en el Pla General i que encara no tenien denominació. Els noms escollits foren:

Carrer Tramuntana, Passeig de Sant Jordi, Carrer Jaume I, Carrer Dolça Catalunya, Carrer Abat Escarré, Carrer Joan Miró, Carrer de la Indústria, Carrer Cardenal Vidal i Barraquer, Carrer Pompeu Fabra, Carrer Onze de Setembre, Carrer Josep Pla, Carrer Gala i Salvador Dalí, Passeig del Tren d'Olot, Carrer dels Segadors, Carrer Xavier Cugat.

En una propera edició, procurarem publicar un esquema del plànol del poble, amb la situació de cadascun dels nous carrers.

ESCOMBRARIES.— Els veïns han rebut aquests dies una circular anunciant un assaig per a millorar la recollida d'escombraries. Els mesos d'estiu, es passarà tres dies a la setmana, dilluns, dimecres i divendres, i es demana als usuaris que deixin les sobralles enbosses per a facilitar la tasca als encarregats de la recollida.

ORDENANCES FISCALS. Amb efectes del primer de juliol, l'Ajuntament ha modificat diverses ordenances fiscals d'alguns ingressos municipals. Les modificacions, amb augment naturalment són:

Entrada vehicles a domicilis particulars; Llicències d'obertura d'establiments, Plaques i distintius; Recollida d'escombraries, Serveis de cementiri; Llicències d'obres; Plus vàlua i Impost sobre solars. En aquests moments estan dites Ordenances a tràmit d'informació al públic i podem ser examinades a les oficines municipals.

Una novetat que cal remarcar és que junt amb les llicències d'obres s'entregarà i deurà ésser col·locada pels promotors, unes plaques de control, a fi d'evitar que es realitzin obres sense llicència, com també que amb una llicència d'obres menors es realitzin obres molt més importants.

NOTÍCIES I COMENTARIS

CRÒNICA DE "JOIA NOSTRA"

Els nous esdeveniments que la colla "JOIA NOSTRA" ha portat a terme durant aquests últims dies han estat els següents:

— El passat 24 de juny, dita colla es traslladà a TORELLÓ, on va obtenir el primer premi.

— Tot seguit, el dia 1 de juliol, la competició tingué lloc a la província de TARRAGONA. Al matí es va ballar en un camp de futbol —per cert molt ben instal·lat— a Tarragona mateix. Els dansaires de "JOIA NOSTRA" aconseguiren el primer premi. Seguidament, a la tarda, tingueren que tornar a concursar a REUS. Novament feren el primer.

— El dissabte dia 7, toca a SABADELL, el concurs començà cap a les deu de la nit i... una vegada més varen lluir el primer. (Per tal motiu, la colla "JOIA NOSTRA" no pogué assistir al Petit Aplec que en aquells instants s'estava celebrant a Bescanó).

— Per últim el diumenge 15, varem passar el dia a SÚRIA. Ja que el concurs es realitzava a la tarda, decidírem passar el matí a CARDONA, on visitàrem el castell i després anàrem al "museu de sal". A continuació dinàrem tots plegats i tornàrem a SÚRIA. El concurs va començar cap a dos quarts de set. Guanyaren novament el primer premi.

Per acabar voldria anunciar que el pròxim concurs tindrà lloc a ROSES.

Espero que la sort, com fins ara, faci acte de presència. ENDAVANT!

DOLORS VILAMITJANA

LA PILASTRA es vol fer ressó del gran èxit que està tinguent, a nivell provincial, el grup bescanoní de Play-Back anomenat "Onacseb". Durant tot l'estiu actuaran arreu de la província amb el seu espectacle. El mes de juliol han actuat amb ple encert a Figueres (Festes del carrer Perelada), a la Pèrgola de Ruidarenes i al Peroppe's de Blanes. I pel mes d'agost tenen previst anar a Màquina, al Dingo de Santa Coloma i al Jonc, entre altres. També per la Festa Major aquest grup actuarà al Cine Unió. Felicitem de tot cor a aquests joves i desitgem que els seus èxits continuïn.

Part del grup "Onacseb" en una de les seves actuacions.

... El dia 32 de juliol hi ha prevista una concentració-manifestació a la Plaça d'Espanya per tal d'agrair als americans el fet de que no hagin escollit Bescanó com a lloc d'atterratge del Skylab. A la dita concentració es fumarà Winston, es beurà Coca-Cola i es menjarà "chiclet". Demasiéll.

El Skylab no va caure a Bescanó.

Els "Niños de Dios" varen passar per Bescanó per tal de fer propaganda. Es va fer el dia 11, a quarts de deu de la nit, a la Plaça d'Espanya. Degut a l'insòlit del cas (ja que eren joves ben plantats de varies nacionalitats que varen muntar una gran parada) la gent que passava es parava a mirar el que succeïa i arribaren a ésser una cinquantena. L'espectacle es va acabar amb una pel·lícula.

ASSOCIACIÓ FAMILIAR "ALBA BESCANONINA"

Dintre les moltes activitats que celebrà l'Associació Familiar "ALBA BESCANONINA", durant aquest mes de juliol, podem esmentar:

ACAMPADA INFANTIL

Durant els dies 14, 15, 16 i 17, els nens i nenes que pertanyen a la colla sardanista de l'Associació "Rebrols de Bescanó" participaren a una acampada al poble de Les Planes. Jugaven al bosc i es banyaven a la Piscina.

El dia 15, els pares i membres de la Junta els varen anar a visitar i els acompanyaren amb un gran dinar de germanor el qual va ésser molt divertit.

El total de participants a l'acampada foren 36 i al dinar de germanor 97. Tot va anar molt bé.

PING-PONG

L'Associació Familiar "ALBA BESCANONINA" està participant en el Campionat Provincial de Ping-Pong de la 3.ª categoria, la qual està dividida en dos grups. Jugant els dos primers de cada grup a les semi-finals. L'Equip de l'Associació està competint amb els equips següents: S.T.M., Sant Narcís, Ademar, Sant Hilari i Lloret.

L'Equip de l'Alba, està format pels jugadors: Joan Ramió, Joan Ferrer i Carles Canals. Falta a l'equip el jugador Carles Fajardo, Campió del Trofeu de Fires de Sant Narcís, per estar complint el Servei Militar.

Els partits que fins avui s'han fet i els seus resultats són:

ALBA BESCANONINA . . . 5
S.T.M. Sant Narcís . . . 3

Ademar 1
ALBA BESCANONINA . . . 5

ALBA BESCANONINA . . . 5
Lloret 0

Sant Hilari 4
ALBA BESCANONINA . . . 5
S.T.M. Sant Narcís . . . 5
ALBA BESCANONINA 0

L'equip de l'Alba va començar molt bé però en aquest campionat hi participen equips que no cal desmerèixer-los, tal com el STM. Sant Narcís, que és l'equip favorit.

CURSET DE CANT I MÚSICA

Una jove col·laboradora de l'Associació donarà dintre pocs dies un curset de Cant i Música. Els nens i nenes que vulguin participar-hi poden posar-se en contacte amb qualsevol membre de la Junta de l'Associació o també amb el Sr. Ferrer, responsable dels locals.

SARDANES

La colla sardanista de l'Associació, va aconseguir el 2. on premi a Tarragona.

També participarà a la ballada de Sardanes a Roses, on hi haurà la presentació de la segona colla de l'Associació. Així cal dir, doncs, que l'Associació ja té dues colles sardanistes: Els Rebrols de l'Avi i els Rebrols de Bescanó.

Cal dir també que la colla de mainada de l'Avi Guillem, va participar a l'Homenatge als petits dansaires que es celebrà a Bonmatí. I anaren dues colles de mainada.

LA GRAN NIT DE LA SARDANA

La gran nit de la Sardana a Bescanó que organitzà l'Agrupació Sardanista "Rebrols de l'Avi", va ser un gran èxit de participació.

ALBA BESCANONINA

L'ESTATUT

En els ambients polítics, tant de Madrid com de Catalunya, en aquests moments hi ha dominant un sol comentari: Els Estatuts. Dic "els" Estatuts, no l'Estatut, perquè el basc i el català no es poden separar i van de la mà condicionant l'un a l'altre.

En el moment que escric, el basc acaba de passar per l'aprovació unànime de la Comissió i pot ser que en el moment que apareixin aquestes ratlles a Lapilastra, el català pot haver tingut la mateixa sort.

Dic que els dos Estatuts van de la mà, però això no vol dir ni que són iguals ni que les negociacions seran de la mateixa manera. El basc va entrar, per unes poques hores, primer que el català i això li ha donat prioritat en la discussió i aprovació. A Euskadi, molt arrelat el nacionalisme, domina majoritàriament el PNB (Partit Nacionalista Basc) i la negociació l'ha protagonitzat aquest Partit i l'entesa ha estat més àgil. Carles Garaicoetxea, amic meu de famolts anys, és un home pragmàtic, capaç i dialogant, recolzat per la majoria de vots del País, que ha pogut prendre decisions àgils i oportunes. No oblidem també que a Euskadi hi ha l'ETA, quin terrorisme ha estat psicològicament present en les negociacions.

A Catalunya les forces polítiques estan disperses i la negociació s'ha de portar previ consentiment de totes elles. Partits amb centre de decisió a Madrid es van molt implantats a Catalunya i són negociadors de l'Estatut al temps que han d'estar pendents de les directrius dels seus òrgans rectors centralistes. Aquesta circumstància ens pot perjudicar. Tots els grups volen el seu protagonisme, volen fer el seu "número" i l'únic guanyador d'això serà el poder centraliste. Estem arribant a l'hora de la veritat i ja no hi valen disfresses.

L'UCD va començar a montar la seva estratègia centralista amb la presentació descarada de multitud de "motivos de desacuerdo" i suggerències d'inconstitucionalitat. Una i altre cosa no se les creuen ni ells mateixos. És una cortina de fum per posar nerviosos als catalans. I ens hi estem posant.

Comencem a posar en marxa tota una sèrie de manifestacions en la defensa general de que "volem l'Estatut de Sau sense retallar".

Estic convençut que ens buidarem en aquestes manifestacions i això ens distreurà, ens està ja distraient del que veritablement convé a Catalunya.

Desde Madrid ens estan parant la ballesta. I nosaltres, si no estem a l'aguait de la realitat d'aquesta trampa hi caurem com ocellets.

Jo crec que a Madrid no ens volen retallar l'Estatut. L'Estatut ja ens el varem autoretallar a Sau. Conscientment o inconscientment, tot és prou greu, l'Estatut va arribar a Madrid prou retallat per nosaltres mateixos.

Quant es va redactar, tothom creia que l'Estatut seria molt inferior al del 32 i es va proposar semblant a aquell amb l'esperança, però amb el poruc convenciment que ens el retallessin poc.

Ningú pensava en aquells moments que els bascs aconseguirien el seu somni de sempre de recuperar els concerts econòmics. I ara veiem que per la seva tossuderia, estratègia o per la força de la violència ho han aconseguit. Que són els concerts econòmics?. Euskadi recaptarà els seus impostos, en passarà una part a Madrid i la resta l'administraran ells. Això si que serà autogovernar-se.

Als parlamentaris catalans, que elaboraren l'Estatut de Sau els hi semblà que això era impensable. Convergència, a Sau, feu una proposta semblant a la basca, però va ser tombada, votant en contra coaligats altres grups polítics d'ideologies ben dispars, però quins òrgans de decisió són a Madrid.

Total, que a Catalunya si ens donen l'Estatut de Sau sense retallar, tindrem una autonomia molt diferent a la basca. Tindrem autogovern, tindrem traspassos de serveis, però els diners de Catalunya, els diners nostres, els impostos, seran recaptats des de Madrid i després ens en donaran una part perquè poguem autogovernar-nos. Una vegada més ens faran el "favor" de donar-nos el que és ben nostre.

Això, pel meu punt de vista, és una autonomia aigualida. Autogovernar-nos amb els diners nostres en poder dels altres, ja em direu quin autogovern és.

L'Estatut el tindrem i el tindrem enter, sense retallar, perquè la retallada ja ens la varem fer nosaltres mateixos.

Crec que encara hi som a temps. A Catalunya som pactistes, no som violents. No tenim ETA ni metralletes. Tenim capacitat de treball, d'estalvi, de crear riquesa. L'Autonomia que ens faria forts de veritat costarà que ens la donin. Si a Catalunya poguessim governar-nos amb l'administració dels nostres diners seríem massa forts i això a Madrid els fa por. Però s'ha de lluitar per aconseguir-ho. I no deixar-nos engatussar.

Estem jugant-nos si Catalunya serà o no serà. I Catalunya és o no és si ens deixen la nostra economia.

El President Tarradellas fa pocs dies ho deia a Madrid: "Si no em solucionen l'economia, l'Estatut ja els hi regalo; això seria una autonomia per administrar la misèria de Catalunya". I Tarradellas en aquestes coses n'és un gat vell.

Que no vinguin ara alguns polítics catalans amb la demagògia de dir que el plantajament econòmic de l'Estatut és el més adient per solidaritzar-nos amb la resta de pobles de l'Estat Espanyol. En que quedem?. Si Euskadi ho té, perquè nosaltres no?

Ull, catalans. Volem l'Estatut, el de Sau o un altre, però volem un Estatut que deixi administrar als catalans els diners que són nostres, que són fruit de l'esforç, del suor, de l'ingeni i de l'estalvi de la gent que viu i treballa a Catalunya.

JAUME CASADEMONT

(Senador per Girona)

CONSTRUCTOR D'OBRES

NARCÍS

FRIGOLÉ

BONET

Carrer Major, 79 Teléf: 44 02 08

CASADEMONT, S.A.

INDUSTRIA DE LA CARN

BAR
RESTAURANT

TURÓ DELS CAVALLS

ESPECIALITATS DE CARN I PEIX

Carretera d'Angles
Telef. 44 01 56

QUEVIURES

JAUME PUJADES

Carrer Major, 128
Telef. 44 03 05

CAFÈ-BAR

PARADELL

Carrer Major, 42
Telef. 44 01 54

Novament hi han hagut al poble eleccions, però ara no pas legislatives ni municipals, ni tampoc han tingut dret a vot el cens electoral, sinó que s'han fet per tal d'eleger un nou President de Futbol, ja que el darrer que hi havia, en JOSEP VILAPLANA, va presentar la seva dimissió, tota vegada que feia molts anys que portava sobre les seves espatlles el càrrec. I, per cert, cal que tothom li agraeixi, ja que de verdes i madures n'ha passat de totes durant la seva època.

Així doncs, d'aquestes eleccions n'ha sortit un nou President que és en LLORENÇ ESTEVE I AGUSTÍ, home del qual tots sabem que ja des de petit ha estat sempre al costat del futbol, perdent-hi moltes hores i donant-li suport damunt de tot; per tant, no és gens estrany que n'hagi sortit ara elegit.

Per aquest motiu, crec oportú portar-lo a les planes de LAPILASTRA perquè a través d'elles ens expliqui com veu des del seu càrrec tot el panorama que se li presenta cara a la nova temporada futbolística.

— Ha acceptat el càrrec per obligació o per afició?

— La meua afició al futbol crec que és de domini públic i que dintre d'aquest, el Club de Futbol BESCANÓ ocupa un lloc molt grós també. Ara bé, no m'havia passat mai pel cap ser President del nostre Club perquè creia i crec que hi ha persones amb més bones condicions per ser-ho, però després dels resultats de l'última Assemblea veient que es podia formar un bon equip Directiu amb ganes de treball, vaig creure oportú acceptar el càrrec.

— Consideres justa la dimissió de l'anterior president?

— L'actuació com a President d'en Pitu Vilaplana, i puc dir-ho per haver treballat junts en la Direcció del Club durant molts anys, ha estat bona en tots els aspectes. En quant a la seva dimissió, crec que ha estat més que res per causes de cansament degut al grapat d'anys que ha exercit el càrrec. I desenganyem-nos, tot cansa.

— Quines millores veus en perspectiva pel Club?

— Les millores que veig pel nostre Club en quant a l'aspecte esportiu, les hauríem d'anar a buscar en els nois que formen els equips juvenils, ja que ells són el proper demà del nostre primer equip. A ells tan sols

Un dels moments de l'entrevista. Sembla com si no pogués contestar la pregunta.

els hi voldria demanar que tinguin una gran afició al futbol, que siguin educats i respectuosos, i sobretot que siguin uns grans Bescanonins.

— De totes maneres creus que Bescanó dona molt de suport al Futbol?

— Crec que en el poble una gran quantitat de gent estima i sent el Futbol, però també em sembla que podrien ésser moltes més les persones que haurien de fer-ho, ja que el nostre Club per mediació dels seus equips, recorre amb molt d'orgull tota

la Província, portant per bandera el nom de Bescanó i això ho considero molt important.

— Quin és actualment l'estat econòmic del Club?

— En aquests moments de l'estat de comptes no puc dir-ne res en concret ja que encara falten contabilitzar algunes entrades i sortides de l'exercici anterior. Ara bé, tant bon punt pugui donar-t'el, ja t'ho diré. Als socis s'els informarà per mitjà d'una Assemblea o per escrit a cadascú.

Molts mals de cap se li apropen al nostre nou President

— **Es preveuen alguns canvis cara a la nova lliga, a la plantilla?**

— Home, com és normal ens veiem obligats a fer canvis a la plantilla, ja que hi han hagut baixes. Ara bé, en aquest moments no puc donar-te noms ni nombre d'altres. Per descomptat, en el proper número de LAPILASTRA en facilitaré la relació complerta de totes les plantilles, incluint-hi els entrenadors.

— **Per quin motiu va cessar l'entrenador?**

— Suposo que etrefereixes a en Serra que va plegar a mitja temporada. El nostre company Serra va haver de cessar, com normalment passa, al no fer bons resultats l'equip. Quan s'arriba aquí sembla que l'entrenador no serveix i que ell és el culpable. Però el temps ens ha demostrat que la culpa no era tota d'ell, i si a la manca d'un parell o tres de bons jugadors. En quant a l'últim entrenador, en Fàbrega, n'estem molt contents però el que passa és que no vol continuar.

— **Què opines del nostre camp i com està el projecte del nou?**

— El nostre camp, tothom sap que és dels més petits que existeixen, en quant a terreny de joc es refereix. Això perjudica la pràctica del Futbol, i al mateix temps la moral dels juga-

dors i aficionats. Per això demano públicament en nom meu i de tots els socis, que l'Ajuntament prengui les mesures necessàries perquè el camp es pugui fer el més aviat possible, i tingui consciència de que això no han d'ésser paraules buides, ja que és el sentir de molta gent del nostre poble.

— **A què atribueixes el fet de quedar darrers la passada lliga?**

— A la categoria, que en aquells moments anava grossa al nostre Club tant econòmicament com esportivament. Això vol dir que si no tens l'encert de poguer formar un equip que et respongui a les primeres de canvi (cosa aquesta degut als nostres mitjans econòmics és molt difícil) i per contra vas quedant endarrerit, és gairebé impossible aixecar-te, ja que la desmoralització creix, i fa molt mal a la plantilla.

— **Quina participació té el futbol dintre la comissió de la Festa Major?**

— A la comissió de la Festa Major del poble, igual que l'Associació de Pares de Família, estem al cinquanta per cent de participació, ja que es fa conjuntament tant en les despeses com en els ingressos.

— **Es veritat que els d'anteriors Festes Majors eren molt escassos o migrats?**

— Des de que el Futbol es cuida de la Festa, dintre el meu record, puc dir-te que els guanyos han oscil·lat de les mil a les cent mil pessetes, segons la sort que hem tingut.

— **A què és degut que hi hagi equips, com per exemple el Vilobí, que tinguin tan bones instal·lacions. I en canvi siguin molt més novells que el nostre?**

— El tenir unes bones instal·lacions no va lligat amb el ser novell o no, i sí en canvi al tenir calés o no; i al mateix temps el volguer-los emprar en aquests quefers.

— **A quina zona jugareu? a la d'Olot o Girona?**

— Intentarem que ens posin a la zona de Girona, ja que creiem que és la que més ens convé en quant als desplaçaments. Ara bé, el qui té l'última paraula és la Federació.

— **Bé. Ja per avui acabem, a veure si el proper mes pots donar-nos totes les dades que ara no has pogut.**

— Intentaré fer-ho.

Donem per closa l'entrevista, tota vegada que els possibles dubtes que podem tenir en general, han quedat resoltos per boca del nou president, que tan amablement m'ha atès. Moltesgràcies.

Perruqueria GENOVEVA

AL VOSTRE SERVEI

C/ BEAT BUCH, 6 - TELÉF. 44 01 64

Distribuïdora AVÓN

M.ª Victòria Davesa de Fortià

CARRER MAJOR, 57 -1.^a

RESERVAT

Salvador
Campassol

.....

Impressions d'un viatge a la República Socialista de Romania

Romania té una superfície de 235.555 Km² (aproximadament la meitat d'Espanya) i limita al N.E amb l'U.R.R.S., al S. amb Bulgària, al S.E. amb Iugoslàvia i a l'O amb Hongria.

Terreny amb el 30% de muntanyes, el 37% de petits turons i el 33% de planúries. Les muntanyes dels Cárpatos en els seu centre teneh altituds de 1.800 fins a 2.500, i els seus rius Someş, Mures, Jiu, Olt, Arges, Dimbovita, Siret, etc., van directa o indirectament, al riu Danubi, riu que desemboca al Mar Negre per tres braços.

El terreny és ric: es veuen boscos de pins i abets, camps de blat de moro, blat, girasol i verdures.

Hi ha tres regions: Valàquia, Moldàvia i Tansilvània. La desaparició de l'Imperi de Bizanci i la caiguda d'Hongria sota el poder dels Turcs, van determinar l'extensió de la dominació dels turcs a tot el Mar Negre, i malgrat els moviments separatistes anteriors, l'Unió de Valàquia i Moldàvia a l'any 1877 es va fer independent, i al 1918 (al final de la 1.ª guerra europea) va ajuntar-se amb Transilvània. I també van afegir-hi la Besarària i la Bokovina, anteriorment russes.

Al 1940 va prendre part en la 2.ª guerra mundial a favor d'Alemanya. Va fer l'ocupació del S. de Rússia. La retirada de Rússia, amb l'atac dels soldats de Zhukof cap Cernovict, capital de Bukovina al 1943, va determinar al mariscal Antonescu a demanar a Hitler que les set divisions Romaneses, estacionades al Nord, en altres fronts, fossin destinades a defensar Romania. Però la petició fou denegada; els romanesos van anar caient en altres fronts de guerra i Rússia ocupà el territori.

El 23 d'agost del 1944 va haver-hi una insurrecció nacional anti-feixista. Acabada va tornar el Rei, va fer eleccions i els partits Socialdemòcrata, socialista i comunista van inaugurar el Parlament. Però la unió dels socialistes i els comunistes va determinar el 30 de desembre del 1947, l'abolició de la monarquia i va proclamar-se la República Popular Romanesa.

Al cap de poc es va decretar la nacionalització del país: les cases, les fàbriques, l'indústria i el comerç van passar a ésser propietat de l'Estat.

Romania té 22 milions d'habitants. Té un ritme de desenvolupament industrial important, una agricultura avançada i un desenvolupament de la ciència i la cultura.

Així doncs, començàvem a visitar un país socialista amb diferent orientació econòmica que nosaltres, i per tant, també diferents orientacions de la població.

Bucarest és agradable, enmig de la planúria del Danubi, a uns 100 Qms. dels Cárpatos; té grans avingudes netes, amb vegetació a les vores; monuments històrics d'abans de la guerra de 1940, grans edificis de construcció recent: acadèmies militars, Universitats...; tres o quatre petits parcs amb espais verds plens de flors, etc..

Tenen un turisme ben cuidat: 19 hotels de luxe o de 1.ª categoria i 11 de 2.ª categoria, 16 restaurants, 12 teatres, 4 sales de concerts, 5 cinemes, un conjunt de museus d'art (etnografia, pintura i d'exposicions), varies Universitats, dos bancs per canviar moneda, hospitals i farmàcies. Totes depenen de l'Estat.

16 d'abril. — A les habitacions, a cap finestra hi ha porticons, només cortines, que permeten l'entrada del sol ben aviat. Ens despertem a les 6.

Fem una petita volta per la ciutat: avinguda Kiselef (deu ser l'alliberador de Bucarest), monuments als herois, a aviadors, a Stalin; plaça de la Victòria amb el palau del Govern, Ateneum, bulevard de la Victòria, botigues amb bon gust de cara al turista, mercats i la catedral ortodoxa.

Els comunistes de Romania han permès les religions: ortodoxa, protestant i fins i tot hi ha una església ortodoxa grega. La Setmana Santa es celebra una setmana més tard que la catòlica. La guia ens diu que la gent acudeix en nombre crescut a l'església. El matrimoni s'ha de fer pel civil, i el 85% de les parelles es cases el matí pel civil i a la tarda per l'església.

L'ensenyament és gratuït a totes les escoles i hi ha lloc per a tots. Comença als cinc anys i als 12 passen a les escoles tècniques i poden escollir ofici. Els Estudis Universitaris són en número limitat: Medicina, farmàcia, arquitectura, enginyeria, ciències aplicades... Per ingressar-hi, a més de tenir un historial de notes elevades, s'han de fer proves d'ingrés. El nombre de places el fixe el govern, d'acord amb les necessitats del país. Obtinguda la formació professional, hi ha una oficina de treball que directament diu el lloc destinat, o bé a la mateixa població o bé en altres. L'ensenyament acaba als 16 anys; uns pocs segueixen carreres universitàries. S'obliga a l'estudi d'un altre idioma a escollir: francès, anglès, alemany, italià o rus. La major part escolleix el francès i tan sols un 15 o un 20% el rus.

Durant la volta per Bucarest visitem el museu de cases o viles regionals, un conjunt de cases típiques de diferents regions, reconstruïdes o traslladades a la vora d'un parc amb un petit llac. És una meravella, tant per les cases presentades com pels jardins que les envolten. Ens recorda el Poble Espanyol de Montjuïc (Barcelona), però mentre aquí estan apilades en forma de poble, allà estan separades com deuen estar al camp.

Després de visitar Bucarest arribem a Sibiu, població d'uns 50.000 h. Hi ha un bon hotel de luxe. Una gran plaça amb supermercats. Entrem: 4 pisos amb escales mecàniques de poca qualitat; en escollir un article, demanes el preu, pagues a caixa i el vas a buscar, per aquest ordre. Els preus són semblants a Espanya i la moneda nacional és el Lei (1 Lei=6 pessetes), (1 Dòlar=12 Leis). A totes les caixes dels hotels canvien dòlars, però no pessetes.

17 d'abril. — En aquest dia, fem una visita a Sibiu. Encara es conserva part de les muralles de l'antiga ciutat. La Catedral ortodoxa, on trobem grans il·luminacions amb motiu de la Setmana Santa. Església evangèlica, amb grans sarcòfags i enterraments de nobles. Cal remarcar el Museu de Brukenthal, que recull diferents estadis de la cultura: des del prehistòric fins el modern, amb reproduccions d'habitacions de cases romeneses amb escons, llits i el bressol de vimet penjat amb unes cordes al sostre; caixes de núvia, amb treballs de fusta...

Seguint per els Cárpat, terreny semblant a les valls del Pirineu, rius i boscos, petits monestirs... i el treball de la gent. El treball és obligatori des dels 16 als 58 anys per la dona, i des del 16 als 65 per l'home. Fins un any després de començar a treballar no hi ha vacances, que són només de 15 dies. No hi ha pagues extraordinàries i solament aquelles empreses que tinguin un superàvit de producció, donen un tant per cent dels beneficis, repartits entre els treballadors. No hi ha vagues ni demandes salarials.

A Curtea d'Arges, a la carretera, al costat de la parada de l'autobús, hi havia anuncis d'excursions per l'estiu: a Bulgària, a Rússia o a la Xina comunista. No anunciaven cap excursió a l'Europa Occidental. Al costat hi havia quatre fotos d'habitants del poble, amb una petita nota al peu explicant les seves faltes contra el treball o la comunitat.

En quant als jornals són inferiors als espanyols: un obrer del camp cobra 13.500 ptes. al mes; només tenen una assignació de productes del camp si la collita sobrepassa la "taxa" programada.

L'obrer industrial cobra unes 17.000 ptes. començant per un sou petit, els nous incorporats. Igualment poden tenir repartició de beneficis en cas de superar-se la producció. En quant a la jubilació, percebeixen un 75% del sou.

En cas de malaltia tenen una assignació del 75% i dret a metges i medicaments si bé, el mateix que a Espanya, han d'abonar un 25% del preu dels medicaments. Els preus dels medicaments són inferiors als espanyols: per exemple el Mexaformo val 65 ptes. aquí i a Romania en val 48, 30 aspirines valen 18 ptes.

La dona embarassada té dret a un descans de 4 mesos, des d'abans del part fins als primers mesos del fill. Si un jubilat es troba bé i vol treballar, li concedeixen poder fer-ho 4 mesos durant l'any, rebent el sou íntegre a més de la jubilació.

Les forces militars: els servei militar és obligatori d'un any i mig. Romania està inclosa dintre el Pacte de Varsòvia, de l'aliança comunista, i, per tant, sota la influència directa de Rússia, i està obligada a prendre part a les maniobres militars o possibles accions de guerra en cas d'atac a qualsevol altre estat del grup comunista. Encara hi ha un cartell a cada castell antic, caserna o camp d'aviació, prohibint totes les fotos i filmacions. Les dones han de fer instrucció un període de 15 dies dues vegades l'any i vesteixen uniforme.

En els mercats tot és venda lliure, però per tot arreu hi ha cues; files per a comprar "pesta" (peix) o carn, pel pa o per petites paperines de 250 grams de mongetes seques. Amb prou feines hi ha botigues de queviures i estan distanciades 300 o 500 metres. Únicament a la Calle Victòria es veuen botigues de cara al turisme.

Aquest mateix dia, després de fer un dinar típic en un restaurant, agafem el bus del poble per anar a Brasov. Unpassatgeres va aixecar del seient i el cedí a la Sra. Latorre. Quan va baixar li vaig agrair el gest i ell es va despedir besant-li la mà. Pot ésser reminiscència capitalista, però una senyal de bona educació que perdura. En tornar, fent el camí a l'inversa, un noi d'un 17 anys es va aixecar també. Ens vàrem preguntar: passaria el mateix a Espanya?

18 d'abril. — Avui una nova ruta visitant el castell de Bran, a on es situa la llegenda de Dràcula. En realitat va ésser un príncep, educat en la seva joventut a Constantinopla; en arribar a governar va començar a matar la noblesa i la gent que considerava; els seus enemics, fins que el van matar a ell. El nom de Dràcula procedeix d'un llibre del novel·lista anglès Bram Stoker.

19 d'abril. — Nova ruta cap el llac de Snogov.

A la nit, de tornada a Bucarest, al no donar-nos un hotel de 1.ª com deien al contracte del viatge, van fer "plante" tots els turistes espanyols, amb sorpresa d'hostalers, delegats i guies. No vollem anar a les habitacions; tots al "hall" sense mouren's. Després de demanar l'ambaixada espanyola, va venir el delegat del Servei de Turisme i un policia armat. Al dia següent vàrem anar a l'Hotel Dorovita, de luxe, fins a la nostra tornada.

Es pot comprar bé vidre de color, músiques (discs, instruments), robes típiques, artesanía de fusta o de metall, etc...

En el nostre recorregut vàrem veure el cotxes Dacia (Renault 8 ó 12, que ja es fabriquen a Romania, diuen que uns 200 diaris) i les noves construccions a la ciutat. Els obrers poden comprar-se un pis per viure-hi que els hi costa 300.000 ptes., les quals es poden pagar en 25 anys (cobrant l'estat interessos del 8%). Als pobles poden tenir de propietat una petita casa de 3 ó 4 habitacions fetes per ells mateixos en els dies o hores de festa.

El dia de tornada la gent celebrava el Dissabte de Glòria; havien sortit de la missa vespertina i anaven amb una candela pels carrers amb el llum encès.

A mí em va semblar que, per sobre del règim polític, conservaven el fervor religiós d'un passat perdut; i en certa manera recordava el públic de Catalunya assistint a les cançons d'en Lluís Llach, que encenia un llum que l'acompanyava al cantar "L'Estaca". Entre tots ho podem fer.

Dr. ANGEL LATORRE

EL MEU PRIMER ARTICLE A "LAPILASTRA"

FRANCESC BONAVENTURA I VILA

Col·laborar en una publicació és sempre un honor, i si aquesta és "LAPILASTRA", aleshores, endemés d'un honor, és una gran satisfacció.

La Redacció d'aquesta Revista s'ha dignat oferir-me les seves pàgines, oferiment que he acceptat més per complaença vers uns amics, que per altra cosa, ja que no crec que puguin interessar gaire els meus humils articles al poble de Bescanó, on la gent posseeix bondat, gentilesa, afecte, simpatia i una personalitat, cosa per demés demostrada.

D'un poble posseïdor de tantes virtuts, res no se li pot negar, hom no pot deixar d'enaltir les seves excel·lències, que són moltes, ja que Bescanó, en el decurs del temps, ha sobresortit en tots els aspectes.

Quant al futbol, cal recordar que anys enrera el seu equip s'enfrontà amb un altre representatiu del R.C.D. Espanyol de Barcelona, en unes eliminatòries de campionat.

Pel que fa al ping-pong, qui no recorda les gestes de l'admirat equip femení, capitanejat per la gran jugadora Teresa Maria Casademont i Ruhí?

I en qüestió de pesca, cal recordar la captura d'un lluç de més de dotze quilos de pes que treieren de l'estany de Banyoles els bescanonins Carles Ventura i Joaquim Blanquera.

En esbargiment cultural, entre moltes altres coses, Bescanó té l'Agrupació Sardanista Rebrolls de l'Avi, planter sardanístic que vol ser i és a la vegada, la continuïtat dels seus avantpassats que sentiren com el qui més la sardana, la dansa que enllaça les mans, i uneix els cors, endolceix la vida i emociona les multituds.

Al poble de Bescanó les muntanyes li fan sardana, talment com si volguessin prendre part a la rotllana dels petits dansaires dels Rebrolls de l'Avi Guillem.

I teatralment, què direm? De l'art de Talia d'aquest poble podríem estendre'ns molt, més no cal, ja que la humilitat de Mossèn Pere Prats no ens permetria expressar-nos amb elogis, per més merescuts que fossin. Ara, el que sí que no podem silenciar, és que ell és l'ànima viva de l'Agrupació, els components de la qual bé podem considerar-los artistes de vàlua per llurs excel·lents actuacions, les quals sempre han obtingut grans aplaudiments.

Bescanó té moltes coses que es mereixen el millor elogi, però l'espai de que disposem no és prou per glossar-les.

El nom de Bescanó ressona arreu de la nostra geografia i fins i tot la seva veu es deixa sentir a la llunyania.

Tal és el cas del bescanoní senador senyor JAUME CASADEMONT I PERAFITA, que ha fet arribar la seva al mateix cor de la capital d'Espanya en defensa d'uns drets i millores que els gironins reclamen amb tota justícia.

Pel Sr. Casademont no hi ha colors (ni el blanc de les neus dels Pirineus ni el blau del Mare Nòstrum), i si diem això és perquè és servicial amb tothom i no té un no per a ningú.

Dels fundadors de LAPILASTRA bé caldria parlar-ne, però ho deixarem per una altra ocasió, per quan estiguem més familiaritzats amb els seus redactors. Avui sols en cal dir que

l'arbre de Lapilastra ja està ben arrelat per donar el seu fruit. Avui els donarem l'enhorabona i els encoratjarem per tal de que prossegueixin la tasca empresa.

Molt podríem parlar de Bescanó, pel que fa a l'Associació Familiar d'Alba Bescanonina i el mateix Ajuntament, més no cal per ser de tots reconeguda la seva entrega al bé del poble, que sempre té el somriure a flor de llavi. Poble que té dues esglésies i cap presó, el que és molt significatiu.

Bescanó es disposa a celebrar la seva Festa Major, en honor del seu patró, el benaventurat i màrtir Sant Llorenç, nascut a Ossa, fill de Sant Oraci i Santa Paciència, sant que superà el foc del seus torments i al qual els bescanonins ofereixen les seves millors oracions.

La festa majorera de Bescanó ha sobresortit sempre pels seus atractius i per la seva tradició, cosa ben palesada pels qui han fet estada o bé acte de presència, ja que el veïnatge ha demostrat tot temps la seva simpatia i hospitalitat vers els forasters, que ja mai han estat rebuts com a tals, sinó com uns bescanonins més.

Tal vegada algú trobarà estrany que la Comissió de festes no inclogui en el programa l'elecció de la Pubilla de la Festa Major de Bescanó, més nosaltres que coneixem el poble, trobem la cosa més que natural, ja que d'ell es diu, i amb certesa, quan de damiselles es tracta, que Bescanó és un jardí de flors, un pomell de roses endemés formoses, el que ja ho diu tot.

Des de l'elecció de la bella damisella Montserrat Navarro Bataller com a Pubilla, no n'hi ha hagut cap altra, i francament, considerem que Bescanó no pot tenir una Pubilla de la Festa Major, sinó moltes, si com hem dit són un pomell de roses, totes elles mereixedores d'aquest honor.

BESCANÓ DES DE LA MIQUELA ÉS DES D'ON MÉS S'APRECIA LA FERTILITAT DE LA VALL EN AQUESTA BONA FOTO D'EN MAGRIÀ.

rodaments

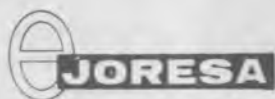
BOADA

TIMKEN
I N A
N T N
N S K

Corretges

Cadenes

SIMRIT

Juntes i Retens

Politges i Pinyons

Santa Eugènia, 65 -

Tels. 21 03 16 i 20 67 27

GIRONA

PERRUQUERIA D'HOMES

NARCÍS BATALLÉ

CARRER MAJOR, 129

FLECA I QUEVIURES

LLUÍS VENTURA

Carrer Major, 41
Telèf. 44 00 06

CARNISSERIA

SORALUCE

C/ de Dalt, 3
Telèf. 44 02 58
BESCANÓ

QUEVIURES

PERE ARMENGOL

C/. Avgda. Assumpta, 45
Telèf. 44 01 77

EL PUIG DE CAN CENDRA D'ESTANYOL

L'Església d'Estanyol, prop del Puig d'en Cendra

A vuit quilòmetres al S.O. de Girona i formant part del terme Municipal del Bescanó, es troba un monticle d'uns 300 m. d'altura conegut pel Puig de Can Cendra, on en temps clàssics ja va afincar-s'hi alguna tribu indígena, probablement d'Ausetans.

Les notícies escrites del jaciment són escasses no així les referències verbals del veïns del lloc. En quant a bibliografia tenim la publicació de J. de C. Serra Ràfols a la Revista Archiu Español de Arqueologia n.º 105-106 any 1962, sota la titulació de "Joyas antiguas de Estanyol"; la referència de Francesc Ruiró a la Revista Víctors, n.º 3, any 1936, amb la denominació de "Poblament i Cultura ibérica del Gironès", els apunts de camp del Dr. Miquel Oliva Prat, inèdits, i la memòria d'excavació de la primera campanya de l'any 1977, de la qual subscriu aquest text.

Pel coneixement superficial que es té del jaciment, és aviat encara formular hipòtesis vàlides i serioses. De moment es presenta com un lloc d'habitació amb arrels del bronze final, sobretot a l'acròpolis o part alta de la muntanya, indret on abunden les terrisses antigues i fetes a mà. La zona degué tenir diferents moments d'ocupació; així ens trobem a la part baixa i vessant del Casalot que la romanització es fa més patent. És un poblat d'interior al qual arribaren les influències colonitzadores com ho proven els materials precampians i campians importants. L'extensió que abarca és notable, les prospeccions fetes demostren ocupació de la muntanya des del seu punt mig fins a la cima. La llàstima és que de moment cap senyal d'estructura arquitectònica ha estat detectada. Cal tenir en compte que el monticle ha estat sotmès a un procés d'erosió natural primer, un afaixement per conreu més tard, a

una roturació recent per repoblar la muntanya i que està coberta d'una densa vegetació. Tots ells motius de pes per destruir a amagar les parets que sens dubte deuen haver-hi, ja que testimonis d'edificació importants els tenim, com són alguns tambors de columna i carreus de bona talla.

No es pot parlar d'Estanyol sense fer al·lusió a les famoses joies: 3 collarets i 1 anell, de les que actualment es conserven 2 collarets. L'altre i l'anell foren perduts al 1936. Malgrat ésser depositats a la caixa d'un banc, no s'en conserva ni tan sols documentació gràfica. Aquesta troballa va tenir lloc a principi de segle, d'una manera totalment fortuïta, fangant la terra, en un context del tot estèril, el que fa pensar que no es tracta d'un enterrament, i ja Serra Ràfols apunta que ens trobem davant d'una ocultació d'objectes valuosos que corrien perill i que passat aquest el seu amo no tornà a buscar-ho, possiblement perquè ja havia mort.

Serra Ràfols, que és l'únic arqueòleg que les ha vist i estudiat, diu que tenen ascendència hel·lenística i els hi senyala una cronologia del IV — III a. de Crist, adquirides per un indígena ric o un romà, utilitzades un llarg temps fins que foren amagades, moment impossible de determinar.

En síntesi, Estanyol és un poblat pràcticament inèdit, que cal estudiar. Està a punt d'iniciar-se la campanya d'excavació del 79 i realitzades algunes campanyes més tindrem fonaments més sòlids per parlar del lloc.

M.ª CARME DOMÈNECH PUIG

FESTA MAJOR DE BESCANÓ 1979

Dies, 9, 10, 11, 12, 13 i 14 d'Agost

Amb la col.laboració de:

COBLES—ORQUESTRES
ATLÀNTIDA I LA PRINCIPAL DE LLAGOSTERA
CONJUNTS
LOS HIDALGOS I GENION'S
ESPORTIUS
FUTBOL — C.F. BONMATI. SPORTING DE GIRONA.
C.E. BESCANÓ.
TIR AL PLAT. CONCURS DE PESCA. PETANCA.
CULTURALS
CINEMA — PLAY-BACK
DIVERTIMENTS
GRAN MATINAL INFANTIL

PROGRAMA

DIJOUS dia 9

Nit a les 10. —

Gran Espectacle Musical de PLAY — BACK INFANTIL a càrrec del grup de l'Associació Familiar "Alba Bescanonina".

DIVENDRES dia 10

A les 11. —

Ofici Solemne al Temple de Sant Llorenç, amb acompanyament de l'Orquestra ATLÀNTIDA, en honor del Patró del poble.

A les 12'30. —

Selecte concert al Cinema Unió per la Cobla — Orquestra ATLÀNTIDA.

A les 16'30. —

Disputat partit de futbol entre els equips d'Alevins i Infantils dels Clubs SPORTING de Girona i de BESCANÓ, disputant-se uns magnífics trofeus.

A les 18. —

Sardanes a la Plaça d'Espanya, a càrrec de la Cobla ATLÀNTIDA.

A les 19. —

Gran sessió de ballables a la pista del Cinema Unió, a càrrec de l'Orquestra ATLÀNTIDA.

A les 23. —

Audició de Sardanes a la Plaça d'Espanya per la Cobla ATLÀNTIDA, i tot seguit animada sessió de ballables a la pista per la mateixa Orquestra i el Conjunt LOS HIDALGOS.

DISSABTE dia 11

A les 9. —

Tirada General del Tir al Plat, que es celebrarà a Vilanna.

A les 11. —

Gran matinal Infantil, en el Camp d'Esports Municipal.

A les 16'30. —

Gran Partit de gran rivalitat, entre els equips Juvenils del C.F. BONMATÍ i el C.E. BESCANÓ, disputant-se un valuós trofeu. Tot seguit, interessant partit de Benjamins, entre els equips del SPORTING i el BESCANÓ, també disputant-se un magnífic trofeu.

A les 18. —

Sardanes a la Plaça d'Espanya a càrrec de la Cobla LA PRINCIPAL DE LLAGOSTERA.

A les 19. —

Gran sessió de ballables a la pista del Cinema Unió, a càrrec de l'Orquestra LA PRINCIPAL DE LLAGOSTERA.

A les 23. —

Audició de sardanes a la Plaça d'Espanya, per la Cobla LA PRINCIPAL DE LLAGOSTERA. Tot seguit sessió de ball a la pista per la mateixa Orquestra i el Conjunt GENION'S.

DIUMENGE dia 12

A les 6. —

Concurs Oficial de pesca, organitzat per la S.P.D.A.C.

A les 10'30. —

Gran partit de petanca, entre jugadors de Bescanó i equips de Girona, en el Camp d'Esports.

A les 16'30. —

Interessant i disputat partit de futbol entre els primers equips del C.F. BONMATÍ i el C.E. BESCANÓ, disputant-se un valuós trofeu. A la mitja part del partit es tocaran Sardanes.

A les 18'30. —

Gran concurs de Colles Sardanistes al Camp Municipal d'Esports, amenitzat per la Cobla LA PRINCIPAL DE LLAGOSTERA. Hi haurà repartiment de valuosos trofeus. Tot seguit es tocarà una sardana.

A les 23. —

Audició de Sardanes a la Plaça d'Espanya, per la cobla LA PRINCIPAL DE LLAGOSTERA, i tot seguit hi haurà sessió de ball de fi de festa per la mateixa Orquestra. Durant la sessió, hi haurà ball de "Confetti".

DILLUNS dia 13

A les 16. —

Concurs Infantil de Pesca.

A les 20. —

Sessió especial de Cinema.

DIMARTS dia 14

A les 22. —

PLAY — BACK acàrrec del renombrat elenc de l'Associació.

NOTES

Els títols de llotja i d'abonament es despatxaran el dies 7, 8 i 9 a les 9 del vespre, al vestíbul del Cinema Unió.

L'abonament només serveix per les sessions de ball.

Prevenim especialment als pares que, malgrat el nostre desig, no es permetrà l'entrada als infants sense l'abonament subscrit precisament pels seus progenitors.

Pels nens i nenes d'11 a 13 anys s'estableixen PASSIS DE FAVOR, que els seran entregats gratuïtament sempre i quan el seus pares tinguin el respectiu abonament i el cap de família es presenti juntament amb el seu fill a la Pista a sol·licitar-lo. Aquests passis seran donats fent-hi constar el nom i cognoms de la nena o el nen, essent per tant intransferibles, podent-se inutilitzar si es comprova alguna irregularitat.

Es recorda l'INELUDIBLE obligació de la presentació de l'ABONAMENT que cadascú li correspongui segons estat i edat a l'entrada a la sessions de ball, sense el qual no es permetrà l'accés, podent la Comissió inutilitzar-lo si es pretengués passar amb algun que no fos l'establert a cada cas.

Les demés pròpies en aquesta classe de festeigs.

LA COMISSIÓ

ORGANITZEN el C.E. BESCANÓ i l'ASSOCIACIÓ FAMILIAR "ALBA BESCANONINA"

STES MAJORS

Així arribava la Festa Major. Solia haver-hi aquells dies algun robatori de gallines "valgam Déu, pobre gent, els hi han robat tot, fins els pollastres de la Festa Major".

La Festa Major començava uns dies abans, quan la gent anava a can Mateu paleta a buscar galledes de calç, per emblanquir la cuina o el menjador, o les dues coses a la vegada. A cal sabater, en Pep "Xerric", s'hi apilaven els parells de sabates esperant ésser adobats. A can Llorà començaven a retirar el bocois que tenien a la plaça i el carreter a apilar el fustam que hi tenia escampat. A cal sastre i a les modistes s'hi feien les últimes emproves. Les dones palpaven les cuixes dels pollastres, dels ànecs, conills i oques i començaven a fer plans pel dinar de la Festa. L'oca amb peres, l'ànec amb naps, el pollastre amb bolets, el conill amb samfaina i per rostir una mica de cada cosa.

El dissabte, el mercat anterior a la festa, les dones tornaven de Girona amb esquivamosques nous, alguna paperina amb galetes, altres amb prunes, panses i pinyons per farcir el pollastre i altres coses que creien els farien quedar bé amb els convidats. Feien comentaris de quants serien a taula i dels matalassos que haurien d'estendre a terra per donar acolliment als forasters.

Ja es coneixien els programes de la festa. Solien ésser igual cada any, o semblants. Ofici, sardanes, balls de migdiada, de vetlla i de nit. Futbol amb el Salt, el Bonmatí, La Sellera o l'Anglès. Orquestres: L'As d'Anglès, els Verds de Mataró, la Pla-Pey, els Montgrins o la Girona.

El moment culminant d'aquells preparatius era l'arribada de l'envelat a l'era den Ferrermoll i dels "caballitos" d'en Jordi. La mainada hi queiem com un eixam de mosques, a veure com aixecaven la primera antena de l'envelat i com en Jordi penjava la primera parella de cavalls. Arribàvem a entrebancar-los i ens empaitaven a cops de corda. En Perich Peramat solia ajudar els enveladors i entre pipa i pipa hi feia passar algun paquet "d'escanyapits". Dia a dia allò anava prenent forma i quedava enllestit.

I arribava per fi el dia de la Festa. Arribaven els convidats. Marxaven sastres i modistes. Els músics no es feien esperar gaire.

La gent no es feia pregar gaire per anar a festa. Una cuixa de pollastre o un tip d'ànec o oca sols era assequible en molts cassos solament en aquestes diades i justificava una caminada sota el sol d'agost, encorbatat, ensabatat i enfaixat. Els desplaçaments eren difícils i la família no es veia gaire sovint. Això acabava d'ajudar-hi.

La salutació d'arribada era gairebé sempre la mateixa. Què tal, esteu bons? Esteu bó pare? Esteu bona tia? Adéusiau, estigueu bons! En aquesta preocupació per estar bó, s'hi entrellitula gran preocupació amb que vivia aquella gent, la por de caure malalt, de gamar-se en aquells temps sense Seguretat Social, temps d'entretor, sense feina fixa. Es compren l'existència de la Germandat de Sant Esteve.

Els músics feien la "passada" pel poble i seguidament començava l'Ofici. Es cantaven els goigs a Sant Llorenç. S'hi passava calor i es notava una oloreta de cànfora. Hi havia molts gècs i calces tretes del fons de la calaixera.

Després, la sardana del migdia o del concert, el vermut amb olives i cap a casa a dinar.

La mestressa, no cal dir-ho, havia destapat totes les essències culinàries; les picades, els sofregits, les salses, i demés coses que la fessin quedar bé amb els convidats. S'havia tirat la casa per la finestra. Es menjava a cullarada plena, es discutien coses de la família, dels conreus, del blat, i del moresc. Es feien alabances dels guisats i... "quan vingueu per la nostra festa us farem menjar cabrit amb prunes. Ja veureu com vos agrada-rà! Es feien projectes per a la pròxima a celebrar a casa dels convidats.

Després de la sobretaula, allargada es donava un tomb pel camp de futbol i a l'envelat. El jovent al ball de migdiada i suava la cansalada però aguantava, amb trajo, sabates i corbata, i així seguia la festa. Ball de vetlla, sardanes, a la nit hi havia ball de ram i es subhastava la "toia". Els "caballitos", la virolla, el de les neules, el dels gelats, cacaus i avellanes, parades amb pilotes plenes de serradures que es lligaven a la mà amb un fil de goma, unes granotes de llauna... tot a cinc i deu cèntims.

A les llotges s'hi paia l'oca amb peres, hi havia expectació per veure on cauria la "toia" i a qui es regalava un ball de ram. Es murmurava d'alguna parella que ballava molt acostada, d'alguna hereu que no feia gaire bondat, d'alguna escot una mica atrevit i fins d'alguna desvergonyida que havia tingut l'atreviment d'anar al ball sense mitjes. En fi, lo de sempre. Les velles s'hi adormien i les parelles ho aprofitaven per donar-se la maneta o fer peuet.

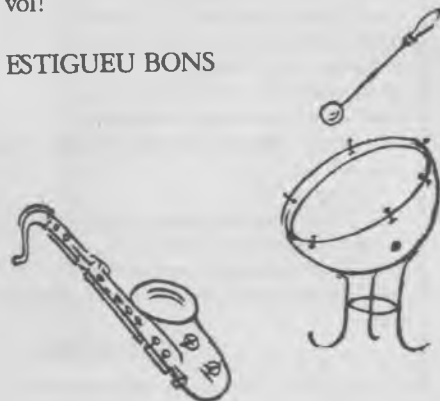
I així anava la festa. Fins que, com tot, s'acabava. Tot desapareixia, envelat, músics, parades, convidats i el poble tornava a la calma de sempre.

Tornava a posar atenció a les coses de cada dia.

A mi en aquell temps, no em desvetllava un voleiar de faldilles. Pot ser que tú en aquell envelat i miressis per primera vegada els ulls que t'han acompanyat tota la vida. Pot ser que hi sentissis el desengany del rebuig, pot ser que hi estrenyessis una mà volguda, que et sentissis a prop d'un persona estimada. Recordar és tornar a viure... Pot ser que en un racó de la calaixera hi guardis encara la toia d'un ball de ram. Agafa el teu bagul de records... destapa'ls. Amb ells et deixo ..

Sols em resta desitjar-vos una bona Festa Major. Fins l'any que vé, si Déu vol!

ESTIGUEU BONS

AQUELLES FES

A la muntanya hi quedaven claps de vinya, d'avellaners i oliveres, de fruitar escàs que aprofitava més als farams del bosc, que al qui els cultivava. S'hi anava a cercar llenya amb carros i carreteres o a feixos, per alimentar el foc de la llar. Als capvespres d'hivern i a les matina-des, el fum de les xemeneies s'ajuntava amb la boira del riu i junts embocallaven les cases negres, rbnegues.

Al riu, el peix era cobejat, sobre tot les anguiles. A l'estiu la gent anava a refrescar-s'hi. Parlo dels anys 1928 al 1932 ó 33 en els quals la Festa Major tenia un caire tant en lo patronímic, com en lo gastronòmic, més viscut. Era més sentida: la Festa Major.

En aquell temps el tren servia de rellotge a la gent que treballava al camp o al bosc. Senyalava l'hora de donar menjar al bestiar, de tirar la col a l'olla, de donar per acabada la migdiada... Trajina-va, a més de passatgers, vagon amb sarrions de carbó, de rodells, de socs per aserrar, de bestiar el dies de fira a Olot o Amer, bocois de vi... el poble era con- cient de l'importància que li donava.

La carretera era poc freqüentada pels cotxes, que ho feien aixecant una polse- guera impressionant. Els més asidus eren el carros, els tramborells i els traginers, en Tana, el Rajolet, en Petarronc, l'Es- teve de la Burra, en Pelegrí.. Es paraven als abeuradors de can Faldilla o de can Benetó. El bestiar apaivagava la sed a l'abeurador i els traginers o aprofitaven per menjar quatre figues seques o un tall de pá i beure un got de vi al taulell de l'hostal. El temps contava poc. Ni hi havia adelantaments temeraris.

L'església, la parròquia, celebrava la diada de molts sants: Sant Antoni, Sant Sebastià, Sant Macari, Sant Esteve, San- ta Llúcia... que eren invocats perquè intercedissin en la curació de moltes malures, tant de la gent com del bestiar. La pabordessa o el paborde era la persona que cuidava de la celebració. Aquell dia donava la volta al poble, feia la "passa- da", acompanyada de l'orquestra, que

interpretava uns aires militars o pasdo- bles i recollia a cada casa donatius per sufragar les despeses que ocasionava la festa. Caritat per Sant Sebastià! Hi ha alguna cosa per la Verge del Roser? La gent donaven el que bonament podien i participaven a la festa.

El poble era petit. El nucli vell d'avui agrupat al voltant de l'església i la plaça. Però amb els carrers molt més estrets. El Carrer de d'Alt, només tenia cases al costat sud i es salvava el desnivell de la carretera amb un marge i un rec. Dos carruatges hi passaven ben just. Al sec- tor del Parvulari actual hi havia can Sidrot i l'horta del senyor Rector, amu- rallada. Entre la muralla i les cases hi passava just un carruatge. El mateix passava a cal Nani, que entre la casa i la paret de l'església encara hi havia el cementiri dels albats, els "flims" i els forns de cal Nani i de can Jordi. Queda- va molt estret. Llevat d'això, quedaven algunes cases escampades per la carretera i els nuclis del Raval i can Ribas i unes masies arran del bosc.

Es vivia del que donava la terra i dels jornals que s'esgarrapaven a la fàbrica. Els artesans, fusters, ferrers, carreters, cistellers, algun bagul, ataconar algun

escon o calaixera, llausar alguna fanga o arada, ferrar algun animal, adobar algu- na carretera, manegar alguna eina, algu- na dotzena de coves pels hortelans... No hi havia gaire feina i el diner anava escàs.

Es feien més visites als cascs d'aren- gades, que al taulell del carnisser. A les olles hi bollien més boles de sagí i connes, que trossos de gallina o de xai. Hi havia molta gent malalta. Entre els joves hi feia estralls la tuberculosi. No hi havia cura, llavors el màxim que podia aspirar-se ara posar-hi un pedaç.

La gent "s'espatllava". —Feia dies que hem trobava malament. Vaig anar a veure un curandero. Quan em va veure va dir: Noi, tu estás espatllat. Hem va fer estirar els brassos i efectivament, en tenia un de més llarg que l'altre. Vaig assentar-me en una cadira, va posar-me un genoll al clatell, va apretar-me els muscles enrera i es va sentir un catacra- c. De seguida hem vaig sentir guarit. De totes maneres hem va dir, procura no espatllar-te gaire sovint, perquè cada ve- gada serà més difícil adobar-te.

La mainada s'anaigava. Es curaven diguent-los-hi l'oració dels anaigats.

La gent, tan mateix, era més ajudada. Allà on hi havia un malalt hi acudien a portar-hi algun remei que coneixien: oli de llangardaix, oli d'escorpits, trementina, ratafia, oli de Sant Joan, unguent de la serp, xarop de magrana, segons si es tractava de patacades, de fluroncos o tor- cedures.

Al poble no hi passaven gaires coses. Es comentava l'arribada de carros de gitanos a l'arbre blanc, que a Bonmatí un auto vermell s'havia emportat una criatura o que en algun indret havia estat vist un gos rabios.

Quan arribava l'agost, el pla, llevat d'algun troç que es guardava per sem- brar-hi naps, era tot moresc, un mar de verdor. El mig, a la migdiada, el poble s'ensopia. Els carrers quedaven buits, en silenci, plens de pols i mosques. Aquell silenci només era esquiexat alguna vega- da per una baralla de gossos que s'esbor- difaven i aixecaven polsaguera. Altres vegades el piano de maneta o la trompeta del parracaire feien botsinar als que feien migdiada.

La canalla ho aprofitàvem per anar a nedar al rec gros. Els bordegassos hi anaven al riu, a les roques de Cossi, a les roques d'en Talleda o a la barca vella.

RETORN

En la difícil comèdia dels meus dies,
avui descluca un entrellum sediciós
per sadollar la meua mort adormida
i apel·lar a un els silencis.

M'empaparé el nítid soroll
i somniaré futur.
Tornaré darrera,
veure un món
i més records.

Començaré aquell mateix dia,
en aquella alegre plaça,
en aquest lloc i al mateix temps.

Dins el fons del meu cor
que gaudeix vida,
treuré a fora quant sento;
i en la intimitat de la nit,
la seva fosca,
amb tan sols una lluna
m'il·luminarà el camí.

NO VULL DEIXAR DE SOFRIR,
MES VUI PATIR FINS A PARTIR.
PERÒ MAI VULL ALLUNYAR
TOT QUANT PUC CONQUERIR.

DOLORS VILAMITJANA

ANALAC

A JOSEP M^o DE SAGARRA

DAMUNT EL SEU POEMA:
TOT EL QUE PENSES, TOT EL QUE
DESITGES...

Seran d'altres noms
més a la ratlla de l'horitzó
esdevindrà el mateix:

La vida contra la mort;
d'altres gavines vencent la por;
el gós de l'impotència lladrant;
un somriure d'infant;
les petges entortel·ligant-se;
enlaire - en suspensió -, la lluna;
ben a prop, el desitg - necessitat
de sentir la teua mà - amiga
per els viaranys de l'oh llibertat
i qu'ahora no s'espantin els cavalls.

Seran d'altres noms

conviuran a la roda de l'història
enfrentats amb circumstàncies
que ben segur no han escollit
i no tinc més testament
que gosar dir: D'antuvi,
sota la lluna petjada
arrossegant-nos entre cel i terra
a l'hora grisa
entre tantes hores holocaustades
que anàlogament em sentit patir
he tingut sempre la teua mà - Pablo -
i m'acuso perquè sé que tu
no has tingut alhora la meua mà.
Serà el mateix ineficaç dolor
i no t'esglaiés, que purifica, "Antull".
Sols desitjo que en aquesta hora grisa
a ells-as i a tu -Pablo-
no us manqui la mà de l'amig - ga
i que quan l'hora neixi de la claror
tu -Pablo- donguis de nou l'escalf de la
teua mà.

Ja saps:

... "Que t'acompanyin els ocells,
que t'acoronin els estels...."

I potser de nou calgui escusar-me
perquè aixó sigui musicat amb la trompeta
d'en

"SCHATMO"

LLIÇONS DE CATALÀ

LLIÇÓ 5.ª

Ús de l'apòstrof

Els articles definits (**el**, **la**) i la preposició **de** s'apostrofen davant les paraules començades per vocal o h: l'infant, l'hort, l'escola, l'àvia, l'urpa, d'aquest, d'avui, d'oli.

Excepcions

a) Els mots que comencen per **i** o **hi** seguida de vocal, no s'apostrofen: el ianqui, el iode, el hiatus.

b) Davant les paraules començades per **i** o **u** àtones (sense accent) precedides o no de **h**, s'usa **la** sense l'apòstrof: la imatge, la humitat, la hisenda, la unió. Cal també posar **la** davant **host** (hueste en castellà) **ira** i **una** (hora del rellotge): la host, la ira, la una.

En casos en que podria donar lloc a confusió, com: la anormalitat, la asimetria, per a diferenciar-les de la normalitat, la simetria.

c) El pronom femení **la** (ella) no s'apostrofa tampoc quan va davant d'un verb que comença per **i** o **u** (o amb **h** inicial) àtones:

la insulten(a ella) - l'insulten (a ell)

la humiliaven (a ella) - l'humiliaven (a ell)

la inspeccionaren (a ella) - l'inspeccionaren (a ell)

En canvi:

l'observaran (a ell o a ella)

l'aguanten (a ell o a ella)

l'estimen (a ell o a ella)

Solució de l'exercici de la lliçó 4.ª

mus-ol; ca-mí; re-llot-ge; pràc-tic; sem-bra-ri-en; pér-du-a; his-tò-ri-a;
hie-na; men-ja-ràs, fe-me-ní; co-nei-xen; ai-gua; pa-ra-lel·les, pas-qües;
Còr-do-va.

JOIERIA I RELLOTGERIA

FORTIÀ

C/ Rambla Generalíssim, 4

Telèf. 20 47 85

GIRONA

TRANSPORTS I EXCAVACIONS

J. COSTA

CRTA. VILANNA S/N.
TELÈF. 44 02 32 BESCANÓ
42 09 03 ANGLÈS

BONMATÍ

Perruqueria TERESA

C/. COROMINA, 11
TELÈF. 44 01 55

QUEVIURES

JOSEP AGUSTÍ _____

C/. COROMINA, 37
TELÈF. 44 00 85

PASTISSERIA

LLUÍS PUJOL

C/. MAJOR, 90
TELÈF. 44 03 09

MERCERIA ROSER

C/. ASSUMPTA, Nº 12
TELÈF. 44 02 32

CARRER MAJOR, 50
TELÈF. 44 00 07

CALÇATS — CONFECCIONS

SERRAT

CARRER MAJOR, 43
TELÈF. 44 01 81

PEDROLO

...i deixà, el pare sol, encara assegut a la taula, on, ara que li semblava tenir assegurada la perduració de la nissaga, va entretenir-se recapitulant:

trenta anys plens de salut i ben portats,
 una dona feïnera i avinent,
 dos fills que potser no serien els únics,
 una finca que valorava sis mil duros aproximats,
 un deute amb el sogre, que en aquell moment ja era reduït a nou mil cinc-centes pessetes,
 un altre deute, de mobles, que pujava a dues mil dues-centes,
 l'import de la clínica que li'n deuria costar unes dues mil més,
 la feina assegurada per a tot el segar i el batre,
 una collita a la "Campana", regular,
 un hort a mitges
 un pis franc de lloguer,
 tot plegat un balanç esperançador,
 va pensar tot mirant-se les mans, perquè el futur era allí, en aquells palmells amples, en aquells dits gruixuts i d'ungles molt retallades avesats al treball i a l'esforç, que no l'espantaven i en la voluntat que els movia de restar fidels a la terra, que també li ho seria si no l'abandonava a desgrat dels anys dolents, dels temps durs, de l'oblit dels governants, dels guanys migrats i dels horitzons reduïts que no podien fer-li oblidar aquella visió primera de la infància, quan es despertà en una cambra desacostumada per a la qual ben just tingué ulls, perquè tot ell es vessava cap a fora,

cap a la llum clara i ardent que perfilava amb cruïda, però amorosament, els camps on es dreçaven les oliveres de fulla perenne i fosca i la verdor fràgil i transitòria dels ametllers, un paisatge novell aleshores i ara diari, però encara bell en la seva sobrietat, cap a la qual sortí en deixar les golfes, com desitjós de corroborar l'autenticitat del seu món abans de tornar a recollir la Quimeta per dur-la al costat de la mare, pàl·lida i somrient, i de l'infant que havia nascut entre dues parets blanques i en una cambra assolellada, auguri, potser d'un demà més net i asserenat, com hauria dit, com de fet va dir en Marc aquell estiu, en assegurar: Cal deixar-lo un món millor.

Un anhel que, des de les seves limitacions, en Niel compartia del tot.

Barcelona, 2 abril - 22 juny, 1966

Transcrit de les pàgines finals del llibre: "Unes mans plenes de sol", original de:

MANUEL DE PEDROLO:

Nascut al 1918 a l'Aranyó (la Segarra),

Primer novel·lista guardonat el 21 de maig de l'actual 1979 amb el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, màxima distinció CULTURAL I CÍVICA dels Països Catalans, pel conjunt de la seva obra. D'una vida literària —com digué Josep Faulí— dedicada a refer allò que altres havien desfet.

La senzillesa de ses declaracions a "L'Avui" —a raó d'aquest premi foren les següents:

"Confiava que no em toqués, ni aquest ni cap any, però m'ho he pres amb molta filosofia i no em queda més remei que acceptar-ho. No em convenen els premis i jo hi sóc una mica al·lèrgic. Em sembla que formen part d'un joc literari i social i confiava quedar-ne al marge".

Donem l'enhorabona a Manuel de Pedrolo i alhora constatem que —sortosament— encara queda molta gent que es mereix aquest premi.

Aprofitem aquesta pàgina per adherir-nos a l'homenatge a Josep Pla.

IMMA

LAPILASTRA DAVANT L'HOMENATGE A JOSEP PLA

Diferents medis de comunicació s'han fet ressó en aquests últims dies de l'intent de fer un homenatge al gran escriptor de les lletres catalanes Josep Pla. I diem intent perquè sembla ésser que el vell escriptor de l'Empordà, refugiat en el seu mas, no vol que aquest es dugui a terme. Aquesta reacció, bastant lògica si coneixem la seva personalitat i repasem les seves obres, no pot però agafar-se com un menyspreu seu. Simplement la resposta de Pla és la resposta coherent d'un home senzill que ha sabut explicar senzillament tants i tants temes d'aquest país, la mateixa senzillesa i absència de demagògia que li han portat a vegades incomprensió en certs sectors i que en pot ésser una mostra el negar-li repetidament el premi d'Honor de les Lletres Catalanes, al nostre entendre ben merescut.

Si Pla no accepta aquest homenatge hem de respectar-li el seu desig. A vegades un acte simbòlic tampoc és prou per agrair a un personatge com ell la seva immensa tasca en bé de la cultura i el millor testimoni d'afecte potser sigui llegir-lo a casa nostra.

Si al final Josep Pla accepta aquest homenatge, com esperem i desitjem, des d'ara Lapilastra si adhereix totalment.

LAPILASTRA

Esports

Al menys el torneig va començar bé. Aquí tenim la major part dels jugadors sopant per a discutir la marxa del torneig.

2on. TORNEIG LOCAL DE PING - PONG VILANNA/BONMATÍ

El passat dia 16 de juliol, va iniciar-se al Restaurant RAJOLET de Vilanna, el segon Torneig de Ping-Pong en el que hi participen un bon nombre de jugadors d'aquest esport i que supera els vint, tots ells de Vilanna i Bonmatí.

L'esmentat Torneig es preveu que tindrà una durada d'uns dos mesos. Els premis, que per cert són molt nombrosos, han estat cedits en primer lloc per L'Ajuntament de Bescanó, i diverses firmes, entre les que sobresurten: CASADEMONT S.A., RESTAURANT RAJOLET, TRANSPORTS BARNADAS, CONCESSIONARIS DE FORD ESPANA, FRUITES COLLELL, LANCÔME, ETC...

Cal fer constar la gentilesa que ha tingut en els dos Torneigs el RESTAURANT RAJOLET, permetent fer servir la seva terrassa i taula de ping-pong, a més de recolzar sempre l'esport.

P.M.P.

NOVA JUNTA DIRECTIVA

El Club Esportiu Bescanó, ja té nova Junta Directiva per les temporades 1979/80—1980/81—1981/82—i 1982/83.

Així es així, tal com ho diu l'Art. 119 dels Estatuts i Reglament de la Real Federación Española de Fútbol. Per tant ja tenim Junta per a quatre anys.

La composició de la mateixa ja se sap, però falta la confirmació oficial de la Federació Catalana de Fútbol i per això no es donarà ací la seva composició fins el mes vinent.

També hi ha contactes per a formar els equips de la 3.ª Regional Juvenils i els Infants (pre-juvenils), però la composició tampoc és ferma. Per tant, a esperar!

El que sí se sap és que la presentació de la plantilla del primer equip de la 3.ª Regional serà el 26 de Juliol i al Camp Municipal d'Esports.

Secc. Relacions Públiques

OPTICA DALMAU

ESPECIALITATS ÒPTIQUES

ULLERES GRADUADES
PER A TOT ÚS

LENTILLES DE CONTACTE

AVINGUDA JAIME I, 20 - APARTAT 39
TELÈFON 20 16 77 GIRONA

Establiment atès per òptics diplomats i contactòlegs especialistes

ARA FARÀ 36 ANYS...

...en Miquel Palou Santiago, antany en Miquel de can Sidrot va ser fitxat pel Club de Fútbol Bescanó. A en Miquel aquella temporada d'esport li devia anar molt bé, doncs encara ara el veiem ple de vitalitat en els aplecs i ballades de sardanes a on no se'n deixa perdre ni una. Per molts anys Miquel.

LA CABRA PELS SEUS PECATS PORTA ELS GENOLIS PELATS

Fins a cert punt pot semblar fora de to parlar en aquesta revista del nostre poble del turisme i de la manca de visitants que tenim aquest any. Crec, però, que repercuteix en tots, ja que directa o indirectament aquesta poca entrada de gent fa que la crisi ens pugui tocar de rebot; no cal pensar allò de "a la taula d'en Bernat, qui no hi és no hi és comptat", perquè si lliguem caps ens preguntarem:

Qui farà ampliacions en vistes a la nova temporada?

Quantes noves urbanitzacions es crearan en vistes a la poca demanda d'aquest any?

No influirà això a augmentar el nivell d'atur que ja estem patint?

No adonar-se de tot això seria, sens dubte, no veure-hi de cap ull.

Si reflexionem ens adonarem que les coses no roden bé. Millor dit, no roden de la forma que tots voldríem.

Per Ràdio Girona, en una enquesta que varen fer al President de la Comunitat Turística de la Costa Brava, el Sr. Narcís Coll ens va dir amb molta claredat que no en podíem esperar res de bo d'aquest any; que considerava que els motius principals de la falta de visitants, podien molt bé atribuir-se a: "La manca de suport del govern en la revaluació de la pesseta en uns moments inoportuns de cara al turisme; els augments de preus hotelers, degut molt principalment a l'encariment de la contractació de la mà d'obra, la falta de professionalitat, i sens dubte la crisi que pateix tot Europa". A la vegada feu esment que per portar el Ministeri de Turisme no es necessiten polítics, sinó homes que estiguin vinculats dins d'aquest afer.

Aquestes declaracions, les considero molt acertades perquè crec que "aquí hi ha la mare dels ous". L'endemà, al diari "Los Sitios" de Girona, llegeixo una notícia en la qual el Ministeri de Turisme ens deia que en els sis primers mesos d'aquest any han entrat un percentatge bastant més elevat de visitants que l'any anterior.

Com que opino que els "cagallons de rata bullits no donen llet a les parteres" fa que ni "corto ni perezoso" (com diuen en castellà), agafi la ploma i em posi a escriure, ja que al bon català "cabres, lleons i ovelles li fan males parelles".

Era petit, petit encara jo, quan m'havien ensenyat que el mentir era pecat.

Però resulta que avui menteix el pobre i el ric, el que té un bon plat a taula o el que el té ben esquitit. Per instruir-me com cal, el diari he fullejat i la veritat us puc dir que una notícia he trobat que m'ha deixat del tot parat. Resulta, per si no ho saps tu, que del turisme vius que aquest any, com n'hi ha pocs, més turistes han entrat.

M'indigne tant el llegir això que foto el diari en un racó I tot seguit, com qui res, em poso a escriure aquest vers.

Si el que vol, Sr. Ministre, amb les seves declaracions es fer-nos tenir il·lusions, sapiga d'una vegada que jo conec un nen, quatre anys té el pobrissó, que quan li parles d'això, de tant riure que li fa fins al llit se sol pixar.

I no és perquè tingui pixera, pobret, si ho acaba de fer, sinó que, amb els seus pocs anys, diu: "poble meu què t'han fet que així et puguin tractar i amb rodes de molí combregar?"

És que aquí, Sr. Ministre, es neix amb un ull obert i no és l'ull que vostè es pensa, no s'ho cregui, no senyor, sinó que aquí a CATALUNYA quan neix un infantó i el veu tan mal intencionat si sabés el camí ja se n'hauria entornat.

I perquè vegi una raó, el meu nét que quatre anys té em diu: "Avi, ho dius molt bé, però ara escriu això: "Hem d'estar ben units, i si per costum, hàbit o tradició una notícia se'ns dona que porti tan mal só, protestem a crit obert perquè això fotarà un pet".

Ja sé que no sempre plou a gust de tothom i que hi un refrany català que diu: "L'apotecari de Salou, va haver de plegar perquè se li va assecar el pou". Aquest refrany, que moltes vegades té molt de veritat, n'hi podem afegir un altre que diu: "el que és de mel, les mosques se'l mengen".

Des d'aquest meu treball, parlant d'un tema que és suficientment conegut

per vosaltres, intento posar un petit gra de sorra (no diré amb aquesta poesia) amb aquest conjunt de rodolins, que poden molt bé definir el sentir d'una gran majoria d'homes que estan treballant dins del Turisme. No podem admetre que se'ns digui que hi ha més cera de la que crema, perquè sé que som molts els qui veiem que el que massa s'ajup corre el perill d'ensenyar el cul.

Davant meu tinc uns llits elàstics (5 metres quadrats de tela). En un d'ells, en aquests moments, un nen de tretze anys, Walter Schwarz, de nacionalitat alemanya, salta "Springa" com diuen ells, però no com ho faria un altre infant, obeeix la veu de la mare que li va dient: "Avant, enrera, dreta, esquerra". I aquesta veu, per ell tan estimada, l'obeeix perquè té una seguretat en allò que li diu.

Aquesta seguretat, aquesta confiança, és la que jo desitjaria que poguéssim tenir envers els nostres governants pels segles dels segles. Amen.

I us puc dir que amb l'emoció que sento en contemplar-lo m'oblidava, perquè les llàgrimes afluïen als meus ulls, que a aquest infant, aquest nen de tretze anys, en Walter Schwarz, que salta tan meravellosament que fins i tot fa el vol de campana en els llits elàstics, li falta la vista; és CEC.

Sento la Ràdio que diu: "En estos momentos ha pasado por encima de Madrid la Estación Espacial SKYLAB". I amb menyspreu, per una indignació continguda, he de dir: CONY, AMB AIXÓ I TOT ENS GUANYEN!!

ERNEST PLANAGUMÀ I
GARRIGA

ADOBS — GRANES
MOLÍ — PINSOS

Llorenç Serra Prats

Avd. Generalíssim, 155 — 1.er.
Teléf. 44 00 84
BESCANÓ — GIRONA

Regals JÚLIA

C/. MAJOR, 49
TELÈF. 44. 02 59

CALÇATS

Venda i Reparació de sabates i pilotes de Futbol

C/. COROMINA, 35 TELÈFS: 44 00 89 BESCANÓ

Autoservei MORISCOT

Desitja a tots Felix Festa Major i assabenta als seus clients que tindrà tancat per Vacances des del dia 13 al 23 inclusiu.

C/. ASSUMPTA, 24 - TELÈF. 44 00 03

US ASSABENTA LA NOVA ADREÇA

BEAT BUCH, 12
TELÈF. 44 00 72

CARNISSERIA I TOCINERIA

VDA. SABENCH

CARRER MAJOR, 59

TELÈF. 44 00 55

VIURE NATURAL

PRIMER LLIBRE DE LA JUNGLA

139

RUDYARD KIPLING

LUKANNON

(Aquesta és la gran cançó d'alta mar que canten totes les foques de Sant Pau mentre tornen a llurs platges, en ésser a l'estiu. És una mena d'himne nacional de les foques, molt trist.)

De matinet trobi companyes (mes ai, que vella em vaig [tornant])

vora els penyals on les onades d'estiu s'esberlen, bramulant; i, bo i cantant, prou ofegaven l'aigua que diu tantes cançons a Lukannon, de veus ben fortes n'hi ha ben bé dos milions!

Cançó de dolces reposades a vora els llacs tots plens de sal; cançó de jocs sota les dones, panfèix i brega pel sorral; i a mitjanit, aquelles danses (l'aigua com foc fèiem lluir) ai Lukannon, ai dolces platges, abans que l'home fos aquí!

De matinet trobi companyes (i mai ja no les puc trobar!): tota la platja enfosqueien, amb llurs estols, d'ací d'allà; i, escridassant, on les escumes van esvaint-se a cada punt, als nou-vinguts fèiem cantades, i s'enfilaven platja amunt.

Ai Lukannon, ai dolces platges: herbei d'hivern tan alt i molses com serps que gotejaven, boira de mar com un [humit, [vestit!

I les planelles on jugàvem, totes polides i lluentis!
Ai Lukannon, terra on vaig néixer, a bon recer de tots els [vents!

De matinet trobo companyes: és un estol desfet, malalt; ens van occint a dins de l'aigua, i ens garroregen pel sorral. Vénen a mar i se'ns emporten: com un ramat ens fan seguir i Lukannon cantem encara, abans que l'home fos aquí.

Ai, vés nedant, oh Gooveroska, cap a migdia vés nedant, i contaràs la nostra pena als reis del Mar escumejant.

Buides com l'ou (que escup l'onada) d'algun tauró sense [recés, ai Lukannon, les dolces platges ja no veuran sos fills mai [més!

NOTA. — La transcripció d'aquesta cançó, que potser no és massa adient a aquesta secció, és deguda a conseqüència del retard que ha sofert el correu els últims dies. Així doncs, no ens ha pas arribat a temps l'article d'aquest mes, que ens ve de Barcelona, a càrrec de l'Angel Bonet. Comptem amb la vostra comprensió, ja que aquests esdeveniments són del tot aliens a la nostra voluntat.

Recordem que aquesta cançó forma part d'un dels contes que es troben dins el Primer Llibre de la Jungla, de Rudyard Kipling, i està editat per Editorial Selecta.

FRANCESC I IMMA

TEMPS LLIURE

UNA CAMPANYA DE TEATRE FETA DES DE BARCELONA PER AJUDAR ELS GRUPS BARCELONINS

Els comentaris que podeu llegir cal considerar-los, ja que són fets amb tota imparcialitat, essent comentats i escrits per un espectador (entès amb teatre) i que desconeixia tota la problemàtica centralista d'aquesta 1.ª Campanya de Teatre.

Per tant passem a comentar el que hem vist:

TEATRE MUNICIPAL GIRONA

DIMARTS 19 JUNY. —

VÍCTOR O ELS NENS AL PODER, de Roger Vitrac pel TEATRE DEL BOULEVARD.

COMENTARI: Escenografia correcta, interpretació excel·lent; cal destacar-ne la d'en Joan Matas en Víctor i la de Boris Ruiz en Antoni Magneau. Així com el primer acte va ésser dens en creativitat, gràcia i sarcasmes, ja al començar el segon veiem que l'obra trontollava i el canvi de ritme que prenia era en realitat una primera evidència de que no s'aguantava, donant tanmateix la sensació que l'obra se li escapava de les mans a l'autor; el fet que l'obra acabés amb la frase: "Ha acabat essent un drama", i per tant l'autor reconegués en certa manera el que diem no el justifica en els d'aquest marcament.

DIMECRES 20 DE JUNY. —

LA SALA DE LES NINES, muntatge sobre uns contes de Mercè Rodoreda, per la Companyia "BRUIXES DE DOL", de Barcelona.

COMENTARI: Escenografia original dintre la senzillesa; l'obra, literàriament, una delícia, on poguérem fruit les grans possibilitats de la llengua catalana. Interpretació desigual i que donava l'impressió d'anar empitjorant a mesura que avançava l'obra i al final sort en vàrem tenir de la cosidora que va fer un paper ben brillant tanmateix i altres monòlegs posteriors, malgrat el seu encís literari, cal considerar-los malaguanyats degut al poc encert interpretatiu.

DIJOUS 21 DE JUNY. —

L'ONCLE VANIA, d'Anton P. Txékhov, pel Grup "EL GLOBUS", de Terrassa.

COMENTARI: Mai hagués pensat que l'interpretació d'una obra de teatre pogués esdevenir una obra d'art. Tots els factors varen conjurar-se —llum, escenografia, interpretació genial— per embolcallar-nos als espectadors en llur màgia fins a fondre tota separativitat entre l'escenari i l'espectador, esdevenint doncs una comunió quasi mística que va portar-nos, a tots plegats, a una vivència tan corprenedora com no haguéssim pas pogut imaginar abans de començar.

DIMARTS 26 DE JUNY. —

L'ESPANTU, de Francesc Castells, pel Grup "EL TEATRI", d'Esparreguera.

COMENTARI: Escenografia realitzada amb molt d'enginy, portant fins a les últimes conseqüències l'explotació del poc mobiliari utilitzat. Interpretació correcta en el seu conjunt, sobresortint el d'"exgarrinxada".

L'obra, en la seva òptica de muntatge,

assoleix una coherència remarcable, arribant al públic com un tot estable i ben lligat. Encara cal remarcar l'encert de la caracterització dels personatges mitjançant les màscares, aconseguint unes caricatures que sense elles, sobretot en els personatges més grotescs, hauria estat impossible mantenir durant tota l'obra. La utilització de les possibilitats lluminotècniques va permetre ambientar adequadament cada escena de l'obra.

DIMECRES, 27 DE JUNY.

FIN DE PARTIDA, de Samuel Beckett, pel Grup "LA GABIA", de Vic.

COMENTARI: Una obra difícil ben solucina-da. La senzillesa de la escenografia cal considerar-la un element premeditat i al servei de l'argument de l'obra.

L'obra, amb dosi elevadíssima de creativitat, on l'absurd, l'element més reiteratiu de l'obra, s'ens presenta com a mitjà d'un fi ben concret: la reflexió de la tragèdia i la solitud inevitable de l'home, i no pas com a simple esplai de la genialitat. La difícilíssima interpretació és portada correctament; i cal reconèixer el mèrit que té el fet que siguin tan sols dos actors els qui desenvolupen de fet l'interpretació de l'obra.

DIVENDRES, 29 DE JUNY. —

FRANK V., de F. Dürrenmatt, per "XALOC", Grup de Teatre del Casal de Mataró.

COMENTARI: Ens pensàvem que tindríem un "Broche de oro" com a cloenda de la campanya i el que varem tenir va ésser un "Broche" de ferro colat... tanta feina per aquest desafortunat resultat! Pobre mainada, se la podien haver estalviat.

L'obra, excessivament llarga i sense acabar d'assolir el grau d'entreteniment pretès ha tingut en aquest cas uns mals aliats en uns actors, el treball dels quals no pot dissimular un "Amateurisme" que es veu agreujat per la pretensió de cantar en plan "sarsuela". Quan canten amb el micro, l'estridència i agudesa del só ens sacseja desagradablement els timpanes, i quan ho fan sense micro la música els ofega la veu i no hi ha Déu que s'enteri de res.

Avorrits i malcontents vàrem ésser incapaces de percèber dalt l'escenari el clima i l'ambientació adient a cada escena.

Si hi trobes a faltar quelcom pose-ho tú mateix...

COMENTARI FINAL:

Com a comentari final cal dir que els grups de les comarques gironines foren pre-seleccionats en la Primera Campanya de Teatre de "La Caixa" però no aconseguiren arribar a ser dels finalistes.

És lamentable que quan la Campanya arriba als pobles gironins no hi hagi cap grup de Girona.

Per la seva qualitat els de Sant Marcel (Girona), els de Renaixença 76 (Bescanó), els de L'Arlequí de Paper (Sant Feliu de Guixols), els del Grup Faula (Sarrià de Dalt -Girona-), els del Grup Tossenc (Tossa de Mar) i els del Teatre del Pigall (Llagostera) poden anar ben tranquils i amb el cap ben alt. El que ha passat no és res més que han sortit els interessos creats d'un centralisme Barceloní.

PERE CODINA GIRONELLA

EL CREMATORI ROMÀ DE VILABLAREIX

SITUACIÓ

A uns sis quilòmetres de la capital, per la carretera que ens porta a Santa Coloma de Farnés, hi ha una desviació cap a la dreta, terme de Vilablareix, que avançant quilòmetre i mig, i a uns 150 metres, a l'esquerra del camí, es pot veure el sepulcre romà.

Per la seva situació, a l'estar prop d'un camí i rodejat de terres de conreu, ens fa suposar que, segons el costum romà, era el mausoleu -monumental- d'una vila romana, elevat al costat d'una desviació de la via romana que no passava gaire lluny.

ESTUDIS DEL MAUSOLEU

Respecte a aquest monument s'ha escrit poc.

Les primeres notícies que en parlen són publicades a la revista titulada "El eco de Gerona", per Julià de Chia, on es reconeix el caràcter romà del monument.

Però l'únic estudi seriós, encara que sols descriptiu i poc extens, és l'iniciat per Julià de Chia, al 1784; i al 1883, l'Enric Claudi Girbal el va descriure detalladament a l'"Anuari de l'Associació d'Excursions catalanes", base d'altres escrits.

Els altres escrits que en parlen només l'esmenten com un dels molts monuments que es troben a la regió catalana.

DESCRIPCIÓ

DE L'ESTAT ACTUAL

El formen dos cossos i una espècie de terrat; l'Enric Claudi Girbals ens dona les següent mides: Exterior de la base: 4'16 m. de longitud (façana) 3'30 d'amplada i 4, 65 d'alçada. El segon cos o principal: 3'96 m. de longitud, 3'30 d'amplada i 4'65 d'alçada.

L'alçada total, junt amb la muralleta del terrat, és de 8'62 m. Les parets són d'una espessor de 0,73.

Els dos cossos estan separats per una triple línia de rajols; els grossos de 0,55 m. de cantó i 0'08 de gruix i els petits el mateix però amb la meitat del costat.

El material, a part del rajols vermells està format per formigó de cal i traquita, pedra abundant al país (volcànica), piconada en capes de 2 a 4 cm. d'alçada a un encofrat semblant al que avui s'utilitza per aixecar els murs de tapials.

Per això les parets presenten un curiós aspecte decoratiu estriat i orificis que ens informen dels taulons. Aquest formigó és d'una consistència extraordinària, rugós, fosc, és a dir "fúnebre".

El cos inferior està cobert amb una volta de rajols units per morter de cal que es completa amb un replà de formigó pel cim. El segon cos també està cobert amb una volta de mig canó semblant a la de baix i construïda d'igual manera. El cos inferior no tenia cap co-

municació amb l'exterior, però sí el de dalt, que s'obre amb un arc molt ample. Les dues voltes superposades es creuen en angle recte per reforçar l'edifici. Cal suposar que per l'arc s'hi devia trobar l'entrada.

La conservació és mitjana. L'estuc exterior, si va existir, ha desaparegut totalment. El formigó també està molt gastat per l'efecte de l'erosió.

Al primer cos hi ha el portell obert intencionadament pels llauradors, i el cos superior té una gran esquerda des de l'arc fins al coronament del parapet. Alguns rajols no devien resistir per excés de feldespat i, un cop caiguts o erosionats, tots els van seguir.

Els de la separació de cossos estan tan corcats que ha calgut substituir-los en part, per altres de més moderns. Els que formen les voltes desaparegueren totalment excepte els que s'adheriren a les parets, que estan inclosos al formigó. El que queda avui de les voltes està format per formigó de relleu, que conserva la marca dels rajols, però s'han fos totalment.

El portell irregular que hi ha és modern, per a utilitzar el seu interior com barraca de pagesos. El terra és brut, i s'hi barregen fragments de materials antics i moderns.

De les parts centrals només queden la paret i els forats dels suports quan a la coberta. Hi ha moltes esquerdes i, a poc a poc, la vegetació ho va invadint i completant la seva ruïna.

EL PROBLEMA DE LA COBERTA

Generalment la coberta dels sepulcres acabava en piràmide, doble vertent amb dos frontons, o terrassa. El de Vilablareix és el que conserva, dintre l'estat espanyol, més elements de la coberta.

Sembla que les fornícules devien servir per a baixar bigues. Així devia quedar una cambra d'aire entre la coberta de formigó i la de fusta. Però com s'arreglava aquesta? Lògicament devia estar protegida per teules, la qual cosa ens fa suposar una inclinació a quatre vertents si no ho obstaculitzés la perfecta horitzontalitat. Tampoc no s'expliquen els orificis rectangulars dels angles. Avui no podem afirmar res, però una resposta aproximada seria la d'un escau travades amb ciment.

EL TIPUS DE MONUMENT

Pertany a l'anomenat sepulcre de torre. Abunden molt a l'estat espanyol.

Per tant no és únic a la província gironina, però dels sepulcres turriformes conservats avui a Espanya, el més complet i monumental, després de la torre dels Escipions (Tarragona), és el de Vilablareix.

El sepulcre de Vilablareix estava for-

mat per una cambra inferior o "conditorium" i una altra de superior o "cel.la" la primera és per guardar els cadàvers i la segona per a ofrenes i culte en general.

LA INSCRIPCIÓ

És lamentable que cap sepulcre turriforme espanyol no conservi una inscripció aprofitable. Sabem de molts exemples que en van tenir, i, per tant, el de Vilablareix també en tingué sense cap dubte, a jutgar pel buit que s'aprecia al segon pis. Però no en queda ni el més petit indici, cosa que ens priva de conèixer notícies històriques referents al monument.

S'hi han trobat restes d'arqueologia romana. Entre elles: àmfores incompletes, fragments d'abriull de ferro, restes d'un forn, vestigis d'un viver romà, una altre àmfora que se solia utilitzar als enterraments, tot el que demostra que realment és un crematori romà.

CRONOLOGIA

És molt difícil d'establir, puix els elements principals, com escultures, ornamentals arquitectònics o caràcters epigràfics, no hi són.

Pel tipus de construcció i les classes dels materials es creu, en principi, que pot situar-se dins la primera meitat del segle III després de Jesucrist.

M. GISPERT-SAÜCH I VIADER

El crematori romà, al bell mig dels camps de blat de moro, i quasi oblidat.

CAIXA D'ESTALVIS
PROVINCIAL
DE GIRONA

CONFECIONS
Salvador
Planagumà

CARRER MAJOR, 80
TELÈF. 44 00 81

CARNISSERIA

|

CANSALADERIA

JOSEP SABENCH

C/. COMTE BERENGUER
TELÈF. 44 01 25

NACIONALISME I SEPARATISME

El nacionalisme, que no separatisme, dels catalans es pot demostrar de molt diverses maneres: pot ésser nacionalisme el fet de participar en una manifestació reivindicant l'Estatut; o el col·locar la senyera al balcó en la diada de Sant Jordi o l'11 de Setembre. Pot fer-se pàtria, i per tant nacionalisme, intentant millorar la nosta parla, tan depauperada per l'acció sistemàtica de tants anys de "castellanització" oral i escrita. I se'n pot fer donant suport moral i materialment a totes les iniciatives que tendeixen a la regularització i retrovament de la nostra identitat com a poble o nació: des de la recuperació dels noms tradicionals i veritaders de ciutats, pobles i carrers, passant pel simple tràmit de fer-nos canviar el nom que obligadament ens imposaren traduït al registre civil, o canviant rètols que anuncien el nostre negoci, capçaleres de cartes comercials o targes particulars, i acabant per exercir i difondre, col·laborant, participant, defensant, que no dubtant i potser desprestigiant, accions culturals al servei de la comunitat, com poden ser la creació d'una revista o diari, l'organització d'una festa popular o la participació en qualsevol manifestació artística. Voler capitalitzar per un grup determinat, marginant a altres grups o persones que també participen amb il·lusió a les mateixes tasques comunitàries, iniciatives i accions populars destinades a afavorir i prestigiar la nostra cultura, és com a mínim, contraproductiu a curt termini. A la llarga, demostrarà la feblesa del sentiment nacional, encarnada per les divisions partidistes i els personalismes, que sempre han estat l'adequada canalització de la desunió en qualsevol activitat humana.

Conscientment he escrit al començament dues paraules, el significat de les quals hem de tenir molt clares: nacionalisme i separatisme. Encara podria afegir-hi una altra que ens ajudaria a destriar els conceptes d'aquelles: regionalisme. Aquesta paraula, a la que tan afeccionat és el senyor Fraga Iribarne, que la voldria veure constitucionalitzada al màxim ordenament legal espanyol aplicada a totes les divisions territorials del país, palesa en els seu significat la frustració del nostre poble quant a la seva identitat durant molts anys.

I no solament en aquests quaranta darrers, perquè la teníem imposada àdhuc a l'Estatut de 1932: "Catalunya es constitueix en regió autònoma", deia l'article primer. Entenc que una regió és una divisió territorial vista des del centralisme d'Estat i depent del mateix, prescindint de característiques peculiars històriques, culturals o ètniques que puguin tenir que les diferenciïn d'altres regions o territoris.

Amb aquesta definició ja tenim molt més clar que és una nació (o nacionalitat, com pudorosament ho han fet constar a la Constitució per por a la paraula total, sencera i rodona): un territori històric amb característiques ètniques, culturals, lingüístiques, socials i econòmiques pròpies. Hi ha territoris que les tenen i d'altres que no. Aleshores, perquè no reconèixer i admetre aquest fet si les nostres senyes d'identitat es basen amb això tan clar per qui conegui primàriament la nostra història? Perquè hi han tan aferrissades resistències a atorgar-nos el grau d'autonomia que demanem — que exigim — i al qual tenim tots els drets? Quines amagades raons tindran els responsables de discutir i aprovar l'Estatut per retallar les atribucions del mateix a un poble que vol ésser sobirà dels seus destins, sense manca de solidaritat amb els pobles que integren la unitat d'Espanya? Són moltes preguntes sense resposta, però això ja no ens ha d'estranyar perquè vé de molt antic l'animadversió vers el nostre poble, i l'empenta i les nostres virtuts — iniciativa, capacitat, esforç, eficàcia, prestigi — són el potencial de tota la societat catalana i catalanista, que han aixecat sempre i poden aixecar ara moltes butllofes difícils de curar.

Tanmateix aquestes butllofes creixerien i tindrien més raó d'ésser si els catalans enfoquessim les nostres reivindicacions amb un caire diferent: la independència. Hi pot hever uns partidaris d'aquesta sol·lució, caps calents que no toquen de peus a terra i que, inflamada la imaginació, creuen viable un Estat català amb fronteres incloses. Són els separatistes, espècie en decadència entre nosaltres, però no tant a altres llocs que tots sabem. Per sort, el nostre seny tradicional ens diu que la convivència, el respecte mutu, l'aconsegüim per altres vies que ja són clàssiques del nostre poble: treball, negociació, fermesa, tossuderia si voleu, però no per aquelles solucions que avui per avui no són factibles i ningú no vol.

Lapilastro agraeix a tots els subscriptors i col·laboradors la confiança demostrada amb el seu ajut econòmic.

Al mateix temps agraim als comerços, botigues, indústries i oficis, la seva aportació a la revista amb motiu d'aquest número del mes d'agost.

Més que l'ajut econòmic en si, que sens dubte és molt important, aquesta confiança representa l'afiançament moral que ens encoratja a treballar cada dia més per "LAPILASTRA".

Moltes gràcies i molt bona Festa Major.

EL CONSELL DE REDACCIÓ

BÚSTIA DE LAPILASTRA

"ALS PIONERS DE LAPILASTRA"

Gràcies a una veïna de Vilanna caigüé a les meves mans aquesta magnífica revista que és Lapilastra. Vaig quedar sorpresa, en veure-la, per la seva agradable presentació, però en llegir-la em vaig quedar meravellada de la bona voluntat d'aquest grup de gent emprenedora per fer sortir a la llum la revista, perquè el "nostre" poble, que és Bescanó, estigui al dia de tot el que hi passa i, a part, per donar a conèixer els seus personatges (perquè els té), paisatges fantàstics, urbanisme, esports, escoles i tantes i tantes coses i llocs que crec que molts desconexim. I encara que jo no sóc d'aquí, crec que els nou anys que portem afincats a Vilanna em donem aquest petit dret.

Moltes persones m'han preguntat al llarg d'aquests nou anys a on vivia i jo els he contestat: a Vilanna, prop de l'Ermida, i quants bescanonins no sabien cap on era! Que vol dir això? Doncs molt senzill, que hi ha molta gent del mateix poble que ignora molts racons de Bescanó i voltants, com és Vilanna. Hi han tants i tants de llocs bonics que un altre dia us contaré.

En fi, no vull allargar-me més perquè la meua intenció és de donar l'enhonorabona i ànims a aquest grup de gent d'esperit juvenil i encoratjar-los en aquest camí que han començat i que puguin realitzar les seves aspiracions i que Lapilastra pugui ésser un gran èxit i per molts anys.

Desitjo abonar-me a la revista, puix així els mesos d'hivern que estic a Barcelona seguiré estant al corrent de les novetats d'aquest Bescanó que tant arrelat tinc dintre meu.

Repeteixo: Enhonorabona, ànims i endavant!

Sincerament,

CARME FÀBREGAS DE STOFFEL

Benvolgut consell de redacció:

Sóc un lector de Lapilastra i al n.º 3 hi ha un article, tot curiós, que se les porta. Em refereixo a l'article "VIURE NATURAL".

Per desgràcia no conec l'autor, però que em perdoni per la crítica bastant destructiva que li faré, perquè és la veritat.

Pressa als nostres dies? De què i perquè? Buit, confusió... Amb tot això, aquest senyor ens vol fer creure que la causa és la tensió del nostre cos, les toxines. Tot està en l'harmonia, en ésser natural, en seguir el ritme de la Natura, en ser espontani, sincer, alegre, en buscar la causa del mal?

No sé com aquesta tal persona s'atreveix a recolzar-se en uns tals arguments, en arguments tan senzills de refutar. Comencem per les arrels i no vulguem fer com les fulles que se les emporta el vent.

Pressa. Es conceb la pressa amb la multitud de vagues, amb els horaris, amb la mandra, amb les coses mal fetes, que per desgràcia són moltes i que s'han de tenir en compte, que s'han de tornar a fer? No val més comprendre, acceptar, jutjar que aquesta pressa és conseqüència del desordre, atabalament i falta de responsabilitat?

Les causes no cal buscar-les en una crisi d'ideals nobles, de no tenir una escala de valors en la qual: els graons siguin, sense variar el seu ordre, Déu, els altres i després jo?

Respecte a l'eliminació de les toxines, el poble està molt assabentat de la teràpia, l'esport. Per què tanta complicació?

Seguir el ritme de la Natura, ésser espontani; a que es refereix l'autor en parlar de les teories d'en Rousseau? Per això, perquè fan falta la construcció de guarderies i de col·legis, si els fem mal en la seva autorealització, en la seva llibertat?

Els pares creuen realment que educar és coaccionar? Pregunto al Sr. Àngel: on seria vostè si l'haguessin deixat a la Natura?

Ser natural, es creuen que som uns autòmats?

Al final s'ha de reconèixer que ho ha encertat: ser alegres i buscar les causes del mal.

La causa de l'alegria és la pau, i és desconeguda la pau on no hi ha amor.

M'agradaria acabar amb unes ratlles de Tagore:

"Somniava i vaig veure que la vida era alegria, vaig despertar i vaig veure que era servei, vaig servir i vaig veure que era alegria".

AGUSTÍ ROSELL

Ben apreciat Consell de Redacció:

En arribar-me a casa el prop passat número de Juliol de la revista LAPILASTRA no he pogut esperar més i m'he posat a la màquina, tot seguit, per fer-vos unes lletres per a poder-vos dir quelcom del que tinc a dintre, després d'haver llegit l'última publicació.

En primer lloc potser no trobo paraules per a descriure tal i com veig la Revista vostra, però heu de pensar que ja era hora que a Bescanó, el meu poble de petit, es fés quelcom important i amb tanta traça com feu aquesta meravellós revista.

Sé i penso que per tal d'anar tirant endavant heu de tenir molta feina i perdre-hi moltes hores cada mes. Doncs des de la portada fins a l'última plana que acaba amb les fotos d'en Magrià amb l'article RACONS DE BESCANÓ s'ha de llegir tota sense perdre punt enlloc.

No tingueu por de ningú i encara que crec que rebeu amenaces d'algú important de Bescanó, repeteixo, no li tingueu gens de por. Continueu la tasca. Dediqueu-vos a portar-la endavant i aneu fent crítica de les coses del poble, que moltes li convenen. Deixeu que diguin el que vulguin i vosaltres digueu sempre veritats, doncs encara que a vegades pesan, s'han de dir.

Bé, no vull extrendre'm més, sols repetir-vos: ENDAVANT SENSE POR!

Signat: P. M.

garage internacional
ROBERTO VIDAL HORTA

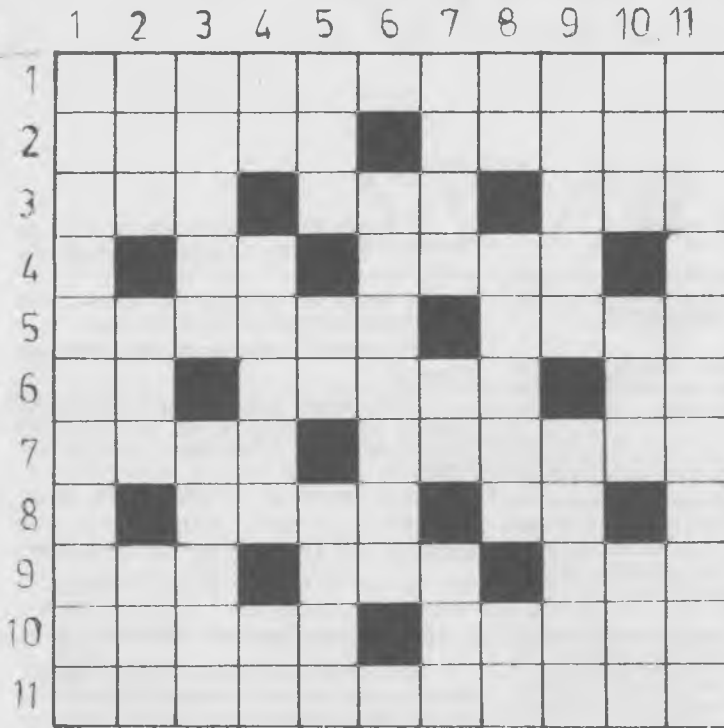
SERVICIO COMPLETO DE REPARACION DEL AUTOMOVIL

MECANICA - PLANCHISTERIA - PINTURA
ELECTRICIDAD NEUMATICOS - TAPICERIA
GRUA REMOLQUE

Ctra. Gerona - Anglés. Afueras Salt (a 300 mts. puente Autopista)

☎ 20 99 08 (2 líneas)

SALT - GERONA

HORITZONTALS

1.— Grau de calor d'un cos. 2.— Procedeix. Al revés, tendó. 3.— Moneda que valia vint-i-cinc cèntims. Grup terrorista basc. Animal domèstic. 4.— Consonant. Sonorit. Sorteig. Vocal. 5.— Pronúncia confusa com la del qui té el paladar foradat. Nom escandinau de baró. 6.— Pronom. Al revés, substància que es fa servir per a endolcir les coses. Nom de lletra. 7.— Rajoll. En plural, conjunt de soldats. 8.— Vocal. Substància blanca que forma una capa sobre la llet. Article femení. Consonant sinuosa. 9.— Diminutiu familiar de Maria. En aquest moment. En datiu llatí Déu. 10.— Al revés, acció de perdonar. Opinió, criteri. 11.— Llums que es posen a les finestres i carrers en senyal de festa.

VERTICALS

1.— Sacseig o tremolor de la superfície de la terra. 2.— Nom de consonant. Emet un cert líquid pels poros de la pell. Números romans. 3.— Danyós a la salut. Al revés, metall radioactiu que té molts enemics. 4.— Policia nacional. Escanya. Forma del pronom de primera persona. 5.— Vocals. Acabament de l'infinitiu de patir. Taponi. 6.— Consonant. Procedir de tal o tal manera. Consonant que ve després de la "m". 7.— Al revés infantívol per àvia. Pàtria d'Abraham. Interjecció per a donar coratge. 8.— Televisió. Llegum comestible. Acabament de l'infinitiu. 9.— Ésser urgent. El qui presenta un infant per batejar i li posa el nom. 10.— En femení, que ha comés una culpa. Impost de tràfec d'empreses. Vocal repetida. 11.— En plural, el qui precedeix un altre.

SOLUCIONS A L'ENCREUAT N.º 4:

Horizontals:

1.— Martingales. 2.— anoaR. Riure. 3.— Gos. Aga. Cèc. 4.— N. Ab. Usar. U. 5.— Estufa. León. 6.— Ta. Fatal. D. 7.— Imma. Llauna. 8.— T. Anal. Cs. R. 9.— Zel. Par. Tri. 10.— Amura. Olite. 11.— Recitacions.

Verticals:

1.— Magnetitzar. 2.— aŋO. saN. Eme. 3.— Rosat. Maluc. 4.— Ta. Bufen. Ri. 5.— Ira. Fa. Àpat. 6.— N. Guatlla. A 7.— Gras. Al. Roc. 8.— Ai. allaC. Li. 9.— Lucre. Ustió. 10.— Ere. oeN. Rtn. 11.— Secundàries.

MINOÏ

LADA 39

RACONS DE BESCANÓ

Per: Pere Magrià i Pou

A la crònica que precedia les fotografies del tren d'Olot publicades el mes passat, escrivia que el títol de la meua plana, no s'esqueia gaire amb el reportatge de llavors. Ara aquest mes, és tot el contrari, ja que les dues fotografies de BESCANÓ preses l'any 1920, molt bé ens recorden que sí eren dos racons de Bescanó, inclús potser tot el poble el podríem anomenar un RACÓ DE MÓN.

Aquesta sèrie de fotografies que aniré publicant mensualment totes elles de la mateixa època, les he pogut localitzar a l'Arxiu Fotogràfic d'Investigacions Arqueològiques de la Diputació de Girona i sembla ser que les originals varen ser fetes per en Valentí

Fargnoli, i que tant sols jo em permeto reproduir-les.

Aprofito ara per fer saber o demanar a tothom qui disposi de fotografies antigues del poble, o de fets que recordin quelcom dels nostres avantpassats i desitgin que les publiquem a aquesta secció tant sols ha de fer-m'ho saber, doncs en faria reproduccions i immediatament tornaria els originals, tot agraint-ho ja des d'ara. Això permetria que poguéssim gaudir-ne tots i admirar tot recordant temps passats, i donaríem a conèixer fets i vistes que ara deuen guardar-se dintre d'un calaix a l'abast d'unes poques persones.

La plaça l'any 1920. És la foto del poble que més s'assembla a la realitat actual.

És clar que llavors es devia poder aparcar millor, tot i que les tartanes i carros ocupaven més espai que els cotxes d'avui dia.

Homes i jovent de totes les edats treballant a la resclosa de la fàbrica, que llavors es feia amb feixines. La mà d'obra devia anar molt barata si tenim en compte la quantitat de gent que hi treballava. Per cert, algun encara és viu.

Bescanó
Año 1920
Y. F. 47

DEP. RELACIONS PÚBLIQUES. Ad. R. E. # 10/19/91

Estimem

tots els qui fan de la dansa
la més bella expressió
de la nostra cultura

BANCA CATALANA